

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izvenredni nedelje in praznike.

Inserati: Prostor 1 m/m x 54 m/m za navadne in male oglase 40 vin., za uradne razglase 60 vin., za poslano in reklame 1 K. — Pri naročilu nad 10 objav popust.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knafljeva
ulica št. 5, pritlično. — Telefon št. 90.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:		v inozemstvu:	
celoletno naprej plačau	K 84—	celoletno	K 95—
polletno	42—	polletno	50—
3 mesečno	21—	3 mesečno	26—
1	7—		9—

Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vredno 500 po nakaznici. Na samo pismena naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje
Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadostno frankovane.

Rokopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 40 vinarjev.

Avstrijski penzionisti in mirovna pogodba.

Mirovna pogodba z avstrijsko republiko naklada le-te velika bremena. Vprašanje dolgov bivšega avstrijskega cesarstva se v pogodbi rešuje tako, da ima avstrijska republika prevzeti vse avstrijske dolge (*) razen onih, ki so izrecno naloženi novim državam, in onih, glede katerih je Avstrija v pogodbi izrecno oproščena plačilne obveznosti. V prvo kategorijo spadajo predvsem zastavni zavarovani dolgi, t. j. takih dolgov, kojih plačilo jamčijo premoženjski predmeti, ki ležijo na ozemlju katere nove države (n. pr. na Rudolfov železnici ležeča hipoteka). V isto kategorijo spadajo dolgi, ki so se svojčas izrecno najeli in porabili za nakup železnice ali lastnim podobne narave, katere se sedaj nahajajo na ozemlju novih držav. Dalje pred 28. julijem 1914 nastali z državnimi vrednostnimi papirji (titri) emitirani dolgi, katere bo treba prevzeti vsaki državi-naslednici v razmerju davčne moči v letih 1911, 1912 in 1913.

V drugo kategorijo t. j. med dolge, glede katerih je Avstrija oproščena plačilne obveznosti, spadajo ona vojna posojila, ki so last podložnikov državnih naslednic. Dalje je Avstrija izrecno oproščena plačila civilnih in vojaških pokojnin in službenec bivšega cesarstva in monarhije, kateri so na podlagi mirovne pogodbe postali podložniki katere druge države nego Avstrije, torej n. pr. podložniki našega kraljevstva ali čehoslovaške republike.

Pri tem pa treba takoj pripomniti, da mirovna pogodba tem državam ne nalaga dolžnosti, niti da poravnajo omenjena vojna posojila, niti da plačujejo pokojnine bivšim avstrijskim civilnim in vojaškim službenecem, ki so postali njihovi državljani.

V smislu člena 70 in 76 mirovne pogodbe so naši državljani vsi oni, ki so na našem ozemlju pristojni že vsaj 1. januarja 1910. Taki, ki so pristojnost dobili šele kasneje, morajo biti od naših oblasti šele sprejeti. V Avstrijo pristojni Jugoslovani imajo pravico tekom šestih mesecev po uveljavljenju mirovne pogodbe optirati jugoslovansko državljanstvo, k nam pristojni Nemci pa tekom enega leta za avstrijsko državljanstvo, če bi bili pred pridobitvijo pristojni v kako avstrijsko občino.

Na podlagi tega položaja je jugoslovanskim oblastim na prosto dano, ali bivšim avstrijskim uradnikom priznajo pokojnino. Ob sebi je pa umljivo, in to zahteva državni interes, kakor tudi socialna pravičnost, da bodo jugoslovanske oblasti prevzele pokoj-

Op.: O dolgovih, c. i. kr. vojne uprave ni v pogodbi besede.

ninsko obveznost napram svojim državljanom v čim največji meri. To se je v praksi tudi že izvršilo, končna ureitev pa mora slediti še le na podlagi državnega zakona. Pravilo bo brez dvoma, da vsak naš državljan - penzionist, ki prebiva na našem ozemlju, oziroma ga le z dovoljenjem naših oblasti zapusti, dobi pokojnino. V ljudstvu globoko razširjeni čut povračujoče pravičnosti pa velja, da se predvidi možnost izjem na škodo onim osebam, ki so se izkazale narodu izredno sovražne in škodljive. Pri tem bo nedvomno uvaževanja vredno tudi, kam so se obrnili otroci takih upokojencev. Ob vsej strogosti pa mora vendar biti odločujočim oblastim in morebitnim presojevalnim komisijam pred očmi, da človekoljubje in noblesa tudi proti nasprotniku premnogokrat državji boli koristi kakor osvetljivost.

Končno treba, če se hoče izčrpano obdelati to vprašanje, uvaževati tudi člen 275 mirov. pogodbe, ki avstr. vladi predpisuje, da mora državam, ki so dobile kaj njenega ozemlja, prepuščati del rezerv, ki so se nabrale v prejšnjih centrih iz naslova civilnih in državnih zavarovanj (assurances). Treba se bo z Avstrijo pogajati o razdelitvi vseh osrednjih fondov, med katere je po našem mnenju šteti tudi razne pokojninske zaklade v kolikor niso bili identični s c. kr. erarijem, in če se ne bomo pogodili, bo razsodilo v istem členu 275 previdno razsodišče, kolikor iz teh fondov pripada na nas.

V interesu vseh udeležencev je, da se cel kompleks pokojninskih vprašanj bivših državnih uslužbenec čim prej razčisti. Seveda ne vemo še natančno, kdo bodo naši državljani, ker nam niso še končno začrtane granice in ker ostane še opcijska možnost, vendar imajo finančne uprave v Sloveniji in Dalmaciji brez dvoma že gradiva dovolj, da se more ustanoviti enoten pokojninski referat, za bive avstrijske dežele, ki so sedaj del naše kraljevine. Ta referat bi imel nalog, da zbere vse gradivo, zlasti da dožene breme, katero imamo prevzeti, da izdela tozadevni zakonski načrt ter pripravi vse potrebno za pogajanje z Avstrijo glede dvomljivih in spornih slučajev in glede likvidacije bivših osrednjih fondov. Med delom bo de tudi mejno vprašanje rešeno, tako da bo de gradivo popolno.

Naše terjatve in depoziti v Avstriji.

»Trgovinski glasnik« se peča s tem vprašanjem ter pravi: »Eden od velikih ekonom. fin. problemov, ki globoko zadeva interese podanikov našega kraljevstva, je vprašanje, kaj bo z onimi našimi novčnimi vrednostmi, katere se

nahajajo v bankah in novčnih zavodih v Avstriji in Madjarski. Kmalu po zlomu Avstro-Ogrske je Avstrija postavila prepoved na vse novčnice vloge naših državljanov v avstrijskih bankah, tako da naši državljani niso mogli niti razpolagati z njimi v Avstriji niti jih prenesti v domovino. A da gre pri tem za velike interese, je videti iz tega, ker je po približnih predpisih in prijavih teh terjatev nad 2 milijardi. Po mirovni pogodbi ima Avstrija obvezo izplačati posebne terjatve naših državljanov v naši valuti potom posebne pisarne, ki se v ta namen osnuje, in po posebni, nam ugodni relaciji. Spričo mirovne pogodbe so dunajske banke, videče, kaj se pripravljajo, po naročilu svoje vlade na enkrat odpovedale vloge našim podnikom in jih jim stavile na svobodno razpolaganje. S tem zlonamernim izigravanjem pogodbe je Avstro-Ogrska kršila interese naših podanikov: najprvo jim njihove zahteve hoče plačati v kronah, potem ko so krone v svoji vrednosti padle in ne v naši dobri valuti, kakor po mirovni pogodbi obvezana. Na drugi strani postavlja naše podnike v težave, ker je uvoz kron v našo zemljo zabranjen. V tej veliki zmešnjavi, kaj storiti, je Savez novčanih zavoda v Zagrebu naslovil na ministra pismeno in brzojavno opozoritev. Trgovsko ministrstvo je na to po posvetu v ministrskemu svetu poslalo sledeči odgovor: Ministrstvo si je v svesti o pomenu naših interesov, katere členi 260 in drugi mirovne pogodbe hočejo varovati nam v korist. Razume namero, katero se hoče z odpovedjo doseči. Z ozirom na občno situacijo Avstrije in njeno zmožnost nastaja potreba, da se z našimi strani prevdajo vse mogočnosti, da se kar najbolje izkoristi vse mogočnosti naših terjatev v Avstriji. Vredno bi bilo vzeti v pretres mogočnost odkupa akcij podjetij v naši državi iz avstrijskih rok ali drugih vrednosti, ker ozirom na valutni položaj zabranjujejo nadaljni uvoz kron. Ministrstvo podvzame vse potrebno, da zaščiti naše interese v Avstriji, katere je navezana na naša živila in bo sprejelo vsak predlog, ki najbolje odgovarja potrebam dežele z ozirom na faktično stanje in mogočnost.

Mi pojmimo, da je naši vladi ravno v tem trenutku jako težko zahtevati striktno izvršenje mirovne pogodbe, katere mi nečemo podpisati. Ali mi imamo drugih načinov, da Avstriji pokažemo da z nami ne more ravnati po svoji volji. Ona sicer rada trdi, da je prejšnjena najboljši namer. Ali na prvi korak se vidi, da volk menja dlako, ne pa čud. K tem izjavam »Trgovinskega glasnika« pripomnimo, da imajo predvsem pred očmi srbske zahteve, gre pa zlasti tudi za velike zahteve naših slovenskih in hrvaških interesov. Zato je nujno potrebno, da ne nase-

dejo na vabila dunajskih in drugih avstrijskih bank, marveč počakajo, da se po podpisu miru stvar od naše strani enotno in organizirano spravi v red. Previdnost na naši strani je tem potrebnija, ker se zadnji teden vrednost dunajske krone proti naši manjša od dne do dne.

O kongresu jugoslovanskega ženstva v Beogradu.

Pozivu »Srbskega narodnega ženskega saveza« na kongres jugoslovanskega ženstva v Beogradu odzvale smo se tudi Slovenke, a žal — v zelo skromnem številu. Zastopano je bilo iz Ljubljane samo »Splošno slov. žensko društvo«, »Društvo slov. učiteljic« in uradniške žene. »Slov. žensko društvo iz Maribora in Celja« poslalo je tudi po eno zastopnico. Prijdužile so se tudi štiri učiteljice iz zasedenega ozemlja.

Na posredovanje načelnika glavnega kolodvora g. Ludvika dalo je ravnateljstvo južne železnice na razpolago lep voz II. razreda, katerega so se poslužile tudi vse druge delegatke, ki so med potjo vstopile, za kar se gorj omenjena društva in njih zastopnice, ki so bile te udobnosti deležne, ravnateljstvu južne železnice in gosp. postajenačelniku najlepše zahvaljujejo. Po prijetni šesturni vožnji dospelo v Zagreb, kjer so nas pričakale in z navdušenjem sprejele sestre Hrvatice. Spremljale so nas po mestu in pokazale nam svoje, lepo urejene društvene prostore. Po trirnem prijetnem bivanju v njih ljubezni družbi odšli smo na državni kolodvor, kjer nam je bila v restavraciji prirejena skupna večerja, na kateri nas je v imenu Hrvatice pozdravila g. Kovačević. V imenu ge. dr. Tavčarjeve in slovenskega ženstva odzdravila je gospa dr. Debelakova. Skupno s hrvatskimi delegatkami in spremljane od velikega števila članic raznih hrvatskih ženskih društev nastopile smo ob pol 20. uri pot proti Zemunu. Med potjo so se nam pridruževale delegatke iz raznih krajev Hrvaške, Slavonije, Bosne in Hercegovine. V soboto, 20. septembra ob 9. uri dospelo smo v Zemun, od koder smo ob pol 10. uri odplule s parobrodom v Beograd, kjer so nas čakala pripravljena stanovanja, da smo se po dolgi vožnji odpočile.

Istega dne popoldne ob 18. uri zbrale so se vse delegatke, odborice in članice beogradskih ženskih društev k pozdravnemu večeru, kjer se je vršilo medsebojno spoznavanje in držali kratki pozdravni govori. Na dobrodošlico predsednice kongresa ge. Hrističeve zahvalile so se v imenu svojih društev delegatke iz Hrvaške in Bosne v imenu Slovenk odzvala se je ga. dr. De-

belakova. V imenu učiteljic g. V. Zupančič. V imenu celjskih Slovenk ga. dr. Kalanova. V nedeljo 21. septembra je predsednica ga. Hrističeva pozvala vse navzoče k skupnemu, složnemu delovanju, povdarjajoč, da je sedaj nastopila doba — žene. Njen predlog, naj bi poslal kongres velikim dobrotnicam srbskega naroda v Ameriki: gg. Wilsonovi, Mabel Gruičevi in Lady Aberdon, pozdrave, bil je soglasno sprejet. Začele so nastopati prijavljene govornice. Med govori, ki so se vršili ono jutro, napravil je globok vtis govor gospe Šiljak iz Sarajeva, ki je stavila jugoslovansko omladino kot vzgled na polju delovanja za ujedinitenje, katero vodi največja obrana proti vsem sovražnikom, ki od zunaj in znotraj ogrožajo našo mlado državo.

Gospa Vidovič iz Sušaka opisala je trpljenje jugoslovanskega naroda na Reki in Sušaku vsled okupacije, prosila pomoči ter obenem predala kongresu tozadevno resolucijo v nadaljno rešitev.

Življenje, narodno delovanje in trpljenje jugoslovanske žene v zasedenem slovenskem Primorju opisala je z živimi barvami deloma v slovenskem, deloma v srbo - hrvatskem jeziku gospa dr. Debelakova. Vzbudila je veliko zanimanje za ta zaveden del slovenskega naroda, kakor tudi spoznanje, da je tudi ta narod doprinesel svoje žrtve na oltar — svobode, po kateri še danes hreni. V svojem govoru opisala je nemurno delovanje Družbe sv. Cirila in Metoda in njenih podružnic v obmejnih krajih. Konečno je zaključila in prosila sestre Srbinje, katere so skušile isto usodo, naj one dvignejo svoj glas v Parizu, da se zemlja, ki jo danes drži lažni Lah v svojih krempljih, osvobodi tega težkega jarma. Končala je svoj lep govor s besedami:

A ti narod Talijana,
boj se onog, koji je viko
b ez golemo mreti jada!

Gospa dr. Lipoldova iz Maribora spominjala se je naših vojnih vjetnikov na Ruskem in v Italiji in predala kongresu resolucijo, naj jugoslovanske žene omogočijo, da se vrnejo že skoro sinovi Jugoslavije. To resolucijo podprla je gđica Marija Bajtova še s posebno prošnjo za pozabljeni vojni vjetnik na Angleškem in drugih krajih. Sestre Srbinje so se s posebno vneto in ljubezno zavzele za vprašanje zasedenega ozemlja in naših vojnih vjetnikov. Obljubile so v tem oziru najizdatnejšo pomoč potom časopisja, delegacij v inozemstvu in potom parlamenta. Sestavila se je takoj deputacija, na čelu jej Srbinja, ki je zadnji dan kongresa posetila ravnokar došle delegatke iz Pariza in najvplivnejše voditelje parlamentarnih strank.

Zastopnica »Demokratskega ženskega društva« iz Zagreba, ga. Borne-

LISTEK.

Čez 50 let.

(K otvoritvi slovenskega gledališča v Mariboru.)

Maribor, »Slov. Narod«, Jurčič, »Tugomer« — 1869—1919: to so neizbrisna imena odločno-znamenitega pomena v predzadnji dobi naše zgodovine. Pred 50 leti se je v že takrat najbolj pomembni obmejni trdnjavi Mariboru porodil prvak slovenskih dnevnikov »Slovenski Narod«. In takrat se je z listom vred slovenskemu narodu porodil tudi temeljni kader slovenskih časniških in pisateljskih bojevnikov: Tomšič, Levstik, Jurčič, Vošnjak i. dr.

Preseljeno bi namen teh spominov, če bi se bavil z razmotrivanjem vzrokov, zakaj se prvak slovenskih dnevnikov ni porodil v Ljubljani, v »srcu« Slovenije, ampak baš na skrajni periferiji naše domovine. Kakor mnogim nas »starih Kranjcev«,

se je ta porod v Mariboru tudi meni zdel nerazumljiv. Še le sedaj, ko sam živim na tej slovenski zemlji, ko sem sam videl, kako so si Vsenemci to zemljo osvajali kot naselišče »Südmarke«, kako so ta »Ansiedlungsgebiet« kot podlago za most do Adrije sistematično razširjali od Špilja preko Slovenskih goric čez Ptujsko polje dalje proti jugu in kako so si baš Maribor vtrdili kot glavno obmejno oporišče za vsenemški most do Adrije: še le sedaj znam ceniti zgodovinsko dalekovidnost usode, ki nam je pred 50 leti v Mariboru naklonila glasilo, ki nosi ime slovenskega naroda.

Uverjen sem, da ne pretiravam, ako trdim, da bi slovenski narod brez tega dogodka ne imel svoje največje narodne drame »Tugomera« in najbrže bi bil tudi oče tega znamenitega slovenskega dela. Jurčič sam za slovenski narod izgubljen. In — kar daje tej drami še danes, oziroma ravno danes in ravno za Maribor ter vse ostalo obmejno slovensko ozemlje posebno vrednost, je dejstvo, da je »Tugomer« še vedno aktualen, to-

rej ni samo zgodovinske vrednosti, kakor je večina ostalih Jurčičevih del ...

Ko sem pri slavnostni otvoritvi slovenskega gledališča v Mariboru prvič videl »Tugomera« na odru, kjer se je dolga desetletja glasila le slovenski rod kruto žaleča nemška beseda, na odru, na katerem so pod večšo roko našega prof. Cotiča izginile sledi nemških dekoracij in se namestile s pristnimi slovenskimi slikami, me je veličastvo utisov tako omamilo, da svojim čuvstvom nisem mogel dati primernega izraza. Tedaj sem si to delo ogledal iz ravnateljske lože. Zdela se mi je pretesna, preozka.

Zato sem si za drugo predstavo izbral prostejšo galerijo in sicer stojšče, ki mi je nudilo neovirano vpogleditev v posamezne prizore na odru. Obenem sem imel priliko slišati, kako sodi o tej narodni drami naš »narod« sam. V svojo žalost sem uvidel, da ta »narod«, zbran povečini iz službečih slojev, moške in ženske mladine »Tugomera« sploh še ne pozna. Pa saj ga niti velik del naše

inteligence doli po ložah, na balkonskih in parternih sedežih ne pozna. Ta in oni ga je svoj čas sicer morda površno čital, ali koliko jih je, ki bi se bili v bistvo, v namen in pomen te drame pogledali?

G. dr. Strmšek, tajnik mariborskega Dramat. društva, je otvoril našo sezono z govorom, ki je bil primeren za društveno 10letnico. Ker ga poznamo kot dobrega govornika in literarnega veščaka, smo le pogrešali še tiste iskre, ki bi bila v prenapolnjenem gledališču zmožna vžgati v vseh srcih toplo zanimanje in pogledenje v vzvišeni pomen drame Tugomero. Ta iskra bi se dala vžgati s kratkimi potezami iz zadnje zgodovine mariborskih Slovencev in s pojasnilom kdaj, kako in zakaj so se porodili Jurčičevi Tugomerovi junaki. Dr. Iv. Lah je nekaj ur pred predstavo priobčil v »Mariborskem Delavcu« čedno razpravo, ki smo jo pozdravili.

Ko je Vrza svojo strašno proroško kletvo ponovila še z večjim naglasom in naravnjejšo vznemirjenostjo, sem bil drugič priča, kako je ta pri-

zor razvel srca in dušo vsega prisotnega občinstva. Še bolj bi se bilo vpogledilo v pomen teh vzlikov, če bi se občinstvo bilo že ob otvoritvi opozorilo, da je Jurčič to proroško kletvo pisal pred 50 leti baš v Mariboru in v obupnih političnih razmerah in kako je ustvaritelj Tugomera že pred 50 leti v svojem proroškem duhu videl prihajati — Slo v e n s k i d a n, najhujši baš za mariborsko, slovenske zemlje, slovenske krvi pohlepno nemstvo.

Dogodki polpreteklih dni so nam pokazali, da imamo v našem mestu še preveč Tugomero. Iz prvih dejanj in da imamo celo Gripov, ki ne zapeljujejo samo naših Tugomero, marveč z njimi vred tudi naš narod. Zato je neobhodno potrebno, da seznanimo ves naš priprosti narod z vsebino in usodo te Jurčičeve drame. Ljudstvo mora biti o pomenu te drame poučeno. To se da doseči z izdajo cenene brošure, opremljene s kratko zgodovino nastanka drame in s primernim pojasnilom vrednosti te drame za sedanje razmere.

Čez 50 let! — Jurčičeve proro-

nisa, je klicala vse stranke na skupno delovanje v blagor Jugoslavije. Ravno tako so tudi priporočale harmonično delovanje vseh enakih društev zastopnice »Katoške ženske zveze« v Zagrebu.

Gospa Magda Sterletova, ki je zastopala uradniške žene, pozivala je v svojem govoru, v katerem je opisala slabo gnotno stanje slovenskega državnega uradništva, srbske žene, naj delajo tudi one na to, da se že skoraj izenačijo plače vsem javnim uslužbencem vse kraljevine. Tozadevno resolucijo predala je kongresu, katero je ta soglasno sprejel, in po deputaciji, obstoječi iz Hrvačice, Srbkinje in Slovenke, bila izročena ministrskemu predsedniku. Pozivala je tudi na ustanovitev društev uradnih žensk po celem kraljestvu, ki bodo zastopala vsestranske koristi uradnih družin.

Popoldne istega dne prišlo je pri čitanju pravil, ki so bila za centralno, takrat še ne obstoječo zvezo, sestavljena od Srbkinj brez sodelovanja Hrvatice in Slovenke, do nesoglasja in burne debate. Šlo je tu za naziv saveza. Že, iz samih Srbkinj, obstoječi odbor, kakor tudi Srbkinje iz Bosne in Vojvodine zahtevale so naziv: »Savez ženskih društev kraljestva SHS, med tem, ko so Slovenke in Hrvatice odločno zahtevale, naj se savez imenuje »Centralni savez jugoslovanskih ženskih društev«. Ker se ta dan ni prišlo do sporazuma, preložit se je sklepanje o nazivu in nadaljnje čitanje pravil na drugi dan. Predsednica kongresa ga. Hrističeva je za 5. uro povabila vse na čaj v svojo vilo na Topličarski vrh, kamor so se odpeljale delegatke v avtomobilih in vozovih. Na čaj so bili povabljeni poleg ministrskega predsednika tudi drugi ministri in še kakšne za zaščito dece, dr. Popovič. Ker se je vršil istočasno kronski svet, odzvalo se je poleg ministra za prosveto le nekaj vabljivcev in dr. Popovič. Pri tej priliki divile smo se ljubeznivosti srbske žene kot domačice, njenemu razkošnemu gostoljubju in izrednim družabnim talentom.

Politične vesti.

Okraina organizacija JDS za Ljubljano ima v ponedeljek dne 6. oktobra ob 18. svoje zborovanje v tajništvu. Vabljeni so vsi ljubljanski zaupniki. Dnevni red: 1.) volitev zastopnikov v izvrševalni odbor, 2.) razno.

Trifkovič je prevzel sestavo vlade, LDU, Beograd, 3. oktobra. Mandat za sestavo novega kabineta je prevzel Marko Trifkovič (radikalni disident).

Za istinsko Jugoslavijo. Marjanovičeva »Obnova« piše: »Nahajamo se na križišču prošlosti in bodočnosti, nekulture razjediniene prošlosti in kulture bodočnosti. Sedanjost je krvava; vsa v plamenu in na krivem potu. Danes so zavladali časi, kakor da bi vsa največja ljudska propalost zaigrala pijano kolo. Zadnji trenutek je, ko se nam je treba odločiti, po kateri poti hočemo kreniti in v kakšni smeri: ali hočemo, vztrajajoči v sedanjem blatu, nadaljevati grozno delo sedanjosti, ali se hočemo razločiti od sedanjih slabosti in stopiti na svetle steze novega življenja. Vsi zli in pokvarjeni, razorni in slabi elementi se morajo odstraniti iz vseh narodnih vodstev. Vsi dobri, poštenji in moralni elementi naj vzemo v svoje roke državne in narodne udele. Notranja borba se bje med našo gnjlobo in slabostjo večerjajo in današnje in med bodočnostjo jutrišnje, ki se ustvarja v notranosti naši. Zmaga dobrega in morale je zmaga resnične Jugoslavije. Naprej in na delo za to veliko zmago novega človeštva v Jugoslaviji!« V istem listu piše na uvodnem mestu M. Bartulica: »Za Jugoslavijo! Zadnji je trenutek, da se zberemo v tem mraku in da brezdalnjih strankarskih potov in težkih izkušenj vdušimo vse klice zlega, vsa zla nagnjenja in pogubna hotenja v nas, stopimo v strnjene vrste naprej, pohitimo in

ške grožnje so se izpolnile nad onimi, ki so naš narod preganjali, mučili in zatirali. Se so med nami Gropovi in Tugomeri, a je med nami tudi številno Mestislavov in Batagov, ki ne dopustje, da bi sedaj, ko se je čez 50 let Jurčičev sen uresničil, ko smo postali na svoji zemlji zopet svoji gospodarji, zopet pričela doba kompromisnih Tugomerov. Tugomerovo oporoko:

Tvrd bodi, neizprosni mož jeklen, kadar brani je časti in pravde narodu in jeziku svojemu! ... hočemo držati sveto tudi — v dejanjih.

Obe predstavi sta pokazali, da so gojenci mariborske dramatične šole srečno prestali začetniško mrzlico. Zlasti se je to opazilo pri biskupju Hildebertu, ki je drugič nastopil preko odločnosti germanskega biskupa. Prav dobri so bili stara Vrza (ga. Bukšekova), Spitigova (g. Bratina), Mestislav (g. Vuvhnik) in Zovoli (g. Rasberger). Zorislava in Grozdana naj bi svoji vlogi podali še bolj naravno in polnočuvstveno. Bojan (g. Gregorin) kaže inteligenco in ambicijo, istotako Gripi (g. Vehner) in Batog (g. Humer) se je vpo-

položimo pred novo prerajeno človeštvo tudi svojo dragoceno dedščino; čisto in svetlo, umito, mlado in svežo resnično Jugoslavijo.

— Jugoslovanstvo od včeraj in od danes. V »Obnovi« čitamo: »Lepo je dandanes biti Jugoslovani. Zemlja naša, lepa in bogata, kakor niena na svetu, nam daje v izobilju belega hleba za glad, rujnega vinca za žejno in veselje; a neurejene razmere, ki so pri nas, potencirano neurejene, otvarjajo ljudem dobre volje neštete možnosti zaslužka, propevanja in bogastva na škodo podincev in celote. Kaj čuda, ako privlačnost Jugoslavije rase, saj so danes Jugoslovani vseh barv, jezikov in pasesm. Zato tudi hoče biti Jugoslovani vsakdo, kdor čuti, da ima zdrave lakti ne nepremočljivo kožo ... Bili so časi, ko je bilo to vse drugače, ko je bila pripadnost jugoslovanstvu vezana na žrtve in trpljenje. Takrat so samo najboljši izmed najboljših našli v sebi pogum, da so se priznavali za Jugoslovane in sprejeli na sebe dolžnosti kot taki ... Uresničenje njihovega sna je bilo takrat več nego dvomljiv problem. Ali vendar koliko je takrat bilo teh skromnih herojev, o katerih danes nihče ničesar ne ve, o katerih danes nihče niti vedeti neče!« ...

— Poslanica pravoslavni vladi. Srbski pravoslavni vladike so izdali na narod poslanico, v kateri pravijo med drugim: »Pravica je zmagala, bratje. Stoletja zatirana pravica našega naroda, ki so jo gazili in zasmejovali silni zavojevalci, je zasijala v naših dneh v onem sijaju, v kakršnem jo je zrl zarobljeni narod od Kosova samo v svojih sanjah in svojih poročjih. Poročstvo našega naroda, naših carjev in patrijarhov, svečnikov in seljakov, kakor tudi naših slednjih guslarjev, se je uresničila dobesedno. Ves srbski pravoslavni narod je ujedinen. Se več, osvobojeni so tudi naši bratje Hrvati in Slovenci in ujedineni z nami v eno močno in silno državo. Zares močna država je dobra stvar, toda še boljše je silna pravica. Gram pravice je težil od tovorov sile. Naj bi nam gospod Bog dal kreposti in milosti, da izpolnimo našo močno državo s silno pravico, da bo vznotraj ta država močna in svetla pred Gospodom!«

— Skandal s krompirjem. »Slovenec« je danes pod tem zaglavjem grdo napadel ministra dr. Kramerja, češ da se je skandal s krompirjem zgodil v času, ko on vodi trgovinsko ministrstvo. Ta napad, s katerim je preokrenil »Slovenec« celo vprašanje na politično polje, nas silijo, da zahtevamo od prizadetih uradov točno objavo, kdo je dobil izvoznice za krompir in kdo jih je dovolil. Izkazalo se bo, da namreč, da odkar je dr. Kramer trgovinski minister, ni bila izdana nobena izvoznica za krompir iz naših krajev: pač pa se bo pokazalo, da je zlasti Gospodarska Zveza dobila mnogo dovoljenj od pristaja SLS dr. Slokarja in v času, ko je prehranjevalno ministrstvo vodil dr. Korošec oziroma g. Jovan.

— Kdo je kriv? Pišejo nam: Ljudje se hudujejo, da se dovoljuje krompir izvažati. Zanimivo je, da se ob tej priliki ugotove kompetence. Deželna vlada sama nima s prelo no benega posla. Znano je namreč, da je po izstopu g. dr. Tavčarja iz narodne vlade prehranjevalni oddelek centraliziran in podrejen neposredno ministru za izhramo. Izvoz formalno dovoljuje podružnica Centralne uprave, ki je podrejena ministru za trgovino. Podružnica Centralne uprave v Ljubljani nima pravice sama izdajati nobenih izvoznih, temveč je strogo navezana na to, da jih izdaja samo na ukaz Centralne uprave v Beogradu. Tam pa je stvar urejena tako, da se izvoz načelno dovoljuje le, ako je v to izrečno privolilo ministrstvo za izhramo. Nobena izvoznica torej ne more biti izdana, ako ni v to privolilo tozadevni oddelek prehranjevalnega ministrstva, katerega vodi bivši ravnatelj Gospodarske Zveze g. Jovan. Na pogodbo z Avstrijo se še ni dala nobene izvoz-

sobil tudi za večjo vlogo. Vzpodhuden vzor mladini pa je mali Rakuski, ki si je s svojo ljubko navnostjo in z nevstranšnim nastopom že prvi večer osvojil srca vseh navzočih.

V splošnem se je igralo drugič odločneje ko prvi večer. G. ravnatelj Nučiču pa se je poznalo, da je v kratkem času opravil ogromno delo. Temeljito je izčistil nemški hlev, popolno prenovil oder, ustanovil dramatično šolo in pripravil štiri velike igre večinoma z gojenci svoje šole. Zato je nastopal v mnogih težjih prizorih bolj kot mojster, ki se bori in boji za točno izvršitev vlog vajencev, ko pa vseh teh skrbi prost glavni junak. Težko breme na njegovih ramah smo čutili v marsikaterem njegovih pretožnih, preneglih izrazov in v preočito počem domačem naglasu: sicer pa igralec, ki ga mariborski Slovenci znamo ceniti.

Končno bi bilo želeli nekoliko več reda po hodnikih gledišča in pa nemško osebo, ki ima opravka z vstopnicami, bi se dalo nadomestiti s slovenskimi.

V Mariboru, 1. okt. 1919.

Fran Rodgorjan.

nice, ker se pogodba še ni začela efektivirati. Ako je minister za trgovino pozval ljubljansko podružnico Centralne uprave, da naj trgovci iz Slovenije oferirajo krompirja za dva do tri tisoč vagonov, s tem še ni rečeno, da bi se ta izvoz izvršil iz Slovenije. Minister je predvsem korektno predpisal, naj se ima za tozadevne predloge poprej doseči sporazum z odsekom ministrstva za izhramo v Ljubljani. To je prvi slučaj, da centralna vlada pred odločitvijo pošlje lokalne oblasti, med tem ko poprej v ministrstvu za izhramo nima dovoljenja, ne da bi koga v Ljubljani vprašalo. Obsebi umljivo je, da lokalni uradi zavzemajo za to, da se iz Slovenije izvozi čim najmanj krompirja, vsekakor pa še le takrat ko bo domači konsum popolnoma pokrit. Na drugi strani pa se ne more zahtevati, da se slovenski trgovini odvzame zaslužek, ki ga more napraviti v drugih deželah. Res se nahaia v rokah posameznih eksporterjev, zlasti Gospodarske Zveze, še nekaj izvoznice za krompir, katere je na še vse izdal g. dr. Slokar, bivši šef Centralne uprave in sicer v sporazumu s prejšnjim ministrom za izhramo, g. dr. Korošcem. Te izvoznice so bile izdane, kakor se zahtuje, potem ko so izvozniki izkazali, da uvozijo primerne kompenzacije n. pr. soli in vžigalnic v enaki vrednosti, kakor znaša izvoženi krompir.

Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev. Dr. Trumbićev apel.

LDU, Beograd, 3. oktobra. Povodom poverjenja mandata gosp. Marku Trifkoviču za sestavo vlade je minister dr. Trumbić pooblastil presbiero, objavi njegova naziranja o notranji in zunanji situaciji. Interes naše države zahtevajo, da se naša delegacija vrne v Pariz na konferenco, dočim bi sestavljena nova vlada rešila velika vprašanja, od katerih je delala devet mesecev. Ta vprašanja največjega zanimanja za našo državo na konferenci niso niti do kraja pretresene niti izvršena. Brezdvomno se bodo ta vprašanja odsele reševala v hitrejšem tempu, kar zahteva nova situacija v Italiji, povzročena po razpuščenju italijanskega parlamenta in po razpisu novih volitev. — Ministrska kriza je sedaj stopila v novo fazo. Prva faza je bila označena s tem, da sta dve največji skupini parlamenta poizkušali, da vsaka zase najde rešenje. Demokratska zajednica je to poizkušala s kabineto Davidovičevim. Ko je ta kabinet dal ostavko, je radikalna stranka v sporazumu z manjšimi skupinami zahtevala mandat, ki ga je dobil Protič. Ker Protič ni uspel, je moral regentu vrniti poverjeni mandat; s tem je podan dokaz, da tudi radikalna stranka ni mogla stvoriti trajne redne vlade. Po teh izkušnjah, ki so dokazale, da ti veliki parlamentarni skupini ne moreta rešiti vsake zase težke situacije, se nalaga eni in drugi dolžnost proti državi in vladarju: revidirati pravce dosedanje akcije in pokazati pripravljenost k vzajemnim operacijam, ki omogočajo rešitev krize. Z ozirom na ta cilj je treba, da doprinašajo vsi enake žrtve, katere v tem kritičnem času zahtevajo interesi države. Po poostrojitvi odnošajev med obema skupinama morata uspeti, s svojim delom, ko se uverita, kako velika je njihova odgovornost. Njihova odgovornost je še večja zaradi tega, ker sta obe skupini evidentno monarhistični. Politično naziranje jima veli, da s svojim ravnanjem ne otežita izonjevanja dolžnosti krone, ki ni odgovorna. Ponavljamo, da se mora naša delegacija čim prej vrniti v Pariz, da nadaljuje svoje delo pri konferenci: radikalna in demokratska stranka pa morata pokazati pripravljenost, da z poštrevnostjo omogočita sestavo kabineta, ki bo z nuniim sodelovanjem imel v prvi vrsti nalogo osvoboditi državo iz dosedanjega položaja. To je po mojem mnenju mogoče le z dobro voljo na eni kakor na drugi strani. Sicer ni nobenega izhoda. Moj namen ni, da bi dal parlamentarnim krogom sveto, toda kot sedani titular resorta zunanje politike čutim dolžnost, da v tako težkih časih za narod in za državo izrečem, kakšno je moje naziranje o razmerah in da vse, kar je le mogoče storim za neodno rešitev krize, ki ne sme trajati dalje.

— Dalmatinska učiteljska. LDU, Beograd, 2. oktobra. Ministrstvo za prosveto je poslalo finančnemu ministrstvu vlogo, kjer ga naproša za kredit 100.000 kron za dalmatinska učiteljska, ker Dalmacija nima posebnega proračuna za šolstvo. — Stanovanjska zadeva in hrvaška kriza v Zagrebu. »Obnova« poroča: Današnja (četrtkova) predstava »Tosca« se odnovedne in opornih predstav tako dolge ne bo, dokler se ne naidejo za gg. Rihavca. Oufednika Germanov in mnogi članovi orkestra stanovanja. Za slučaj, da bi se do sobote našla potrebna stanovanja, se vprizori Gomodov.

»Faust«. — V Zagrebu je stanovanjska mizerija še večja kot v Ljubljani ter grozi že obstanku — opere. Solisti morajo stanovati daleč izven mesta, člani orkestra po barakah ali po hotelih.

— Dopisnik »Journala des Debats«, grof Beguen, ki je bil nekaj časa v Beogradu in je potoval po kraljestvu, se vrača jutri v Pariz.

— Spremembe pri zagrebškem Novinskem uradu. Zagreb, 2. okt. Današnje »Službene Novine« prinašajo vest, da je odvezel ban dosedanja upravitelja »Novinskega urada« g. Antona Schlegla na njegovo lastno prošnjo njegove službe in imenoval obenem za novega upravitelja g. A. Brozovića, sedanjega tajnika »Hrvaškega novinarskega društva« v Zagrebu.

Reka.

Pri Reki je šele postalo vsem jasno, kaj je Jadransko vprašanje in kaj italijansko-jugoslovanski konflikt. Kajti ne prikrivamo si, po Wilsonovih poslanicah o razveljavitvi tajnih pogodb, smo nekoliko bolj brezskrbno — žalibog le preveč brezskrbno — gledali na Londono pogodbo in upali poleg tega, četudi bolj sramežljivo, da Italija ne misli tako resno. Ko pa smo videli, da zahteva Italija tudi Reko, ki je bila v Londonski pogodbi izrečno prisojena Hrvatski, in sta Orlando in Sonnino demonstrativno zapustila Pariz vsled Wilsonovega odpora, ni bilo več dvoma, da je Jadransko vprašanje ne samo med najtežjimi, ampak tudi najusodnejšimi, ki so se postavila vprašujoče pred mirovno konferenco. In ime Reke lahko postane mejnik med starim in novim razdobjem novega stoletja. Pri njem je obstalo Jadransko vprašanje, ob njem se bo najbrže rešilo in z njim vred še marsikaj! ...

Ko je prišlo poročilo, da se je postal Reke D' Annunzio, se je izražala pri nas sodba v kratki besedi: farsa! Naj se misli o D' Annunziju, kakor se hoče, mož ima res nekoliko visoko doneče besede in široke geste, ali dozdaj je pokazal, da skuša svoje besede tudi udelestiti. V aprilu 1915. je razgibal italijansko ulico za vojno proti Avstriji, da je moral vlada slediti, tudi če bi ne bila hotela. Sam pa ni ostal za pečjo, kar nam kažejo njegova odlikovanja in izstreljeno oko. In v odmrtem pismu, ki ga je naslovil v pariškem »Excelsioru« na francoski narod, ne pušča nobenega dvoma o tem, da smatra reško ekspedicijsko proketo resno, in da se bo branil proti vsem in vsakemu. In najbolje je, da s tem računamo!

Kake mednarodne možnosti nastanejo lahko vsled tega med našo državo in Italijo, pustimo na stran, pogledimo samo onkraj mej. Tu je najprej Italija. Kar se ji ni pripetilo še nikdar, se je zgodilo napol vsaj sedaj, da je namreč zmagala v vojni, in to v vojni, ki jo imenujejo svetovno. Kako je torej razpoloženje in armadi, vsaj v častniških krogih, o tem bi bilo škoda zebuljati besed, in da se nahaja tudi vsaj del voljošstva v tem mišljenjskem ozračju, bo najbrže tudi gotovo. O narodu se šeneče to in to — vendar bo dobro, če si predočimo, da vstrajajo Bissolatičevi socialisti brezno gojino na aneksijski Reke ...

In mirovna konferenca? Tudi kdor ne bi poznal velikih diferenc med člani in že skoro nepremostljivega prenapada med Francijo in Anglijo vsled Sirije, mu je morala odkriti slabost članov slavnege Decemvirata zadnja nemška nota, ki je bila naravnost izizvalna, a jo je konferenca molče, dasi s težkim srcem, vtaknila v žep. Vendar pa je gotovo, da bi konferenca nastopila, zlasti Francija. Kajti če se začne enkrat drobiti, se bo začelo kmalu rušiti, in če se noče Italija pokoriti, bo začela Nemčija kmalu groziti in vsa mirovna pogodba se bo zrušila. francosko - angleško - ameriška defenzivna zveza bo ostala sama spomin na lep trenutek — Francija s svojimi 40 milijoni ljudi bo kmalu stala osamljena ob Renu nasproti 70 ali mogoče že 80 milijonom Nemcev! Kaj naj stori? Podpirala bo D' Annunzio, kakor simpatizira rada ali nerada že zdaj z njim, kajti za njim sumi Italijo, ki je še najbližja in pravi poleg tega, da je velišla! Da se Anglija, izvzemši par publicistov, briga mnogo bolj za druge stvari, ko je sama na varnem, vé in vidi vsak.

Ostane Amerika. Wilson je zaklical Italijanom svoj »ne« pri Reki in povzročil taramtamski odhod italijanske delegacije iz Pariza. To bi bila torej edina svetla točka v tej mračni polni temi. Ali na bo imel Wilson nočum, da nastopi še enkrat tako odločno, ko mu ravno sedaj molijo njegovi nasprotniki škodoželjno od nos, češ, zdaj vidiš, kam privede mešavanje v evropske razmere in zamartanje Monroa - doktrine. In kar je še bolj glavno: ali bo imel moč, da udelestri svojo voljo?

To morajo gledati gospodje teoretiki Zveze narodov — kaj bi šele počeli, če bi bila Zveza že ustanovljena in bi morala sedaj nastopiti? Da, da, teorije so teorije, življenje bo šlo brutalno tudi preko te, ki se il pravi Zveza narodov, kakor preko mnogo drugih!

Joso Jurkovič.

Neodrešena domovina.

— Kam je dovedlo D' Annunziolevo gospodarstvo Reko. Lugano, 3. oktobra. Listi, ki prihajajo iz Italije v Švico poročajo, da počiva v reškem pristanišču vse delo, v tvornicah se je moralo radi pomanjkanja premoga in surovin ustaviti vse delo, pričelo je primanjlovali živili in goriva. Razven tega poročajo listi, da je D' Annunzio že opustil svoj načrt o zavojevanju in vpadu v Dalmacijo.

— D' Annunzio grozi italijanski vladi. Paris, 3. oktobra. Listi prinašajo vest, da je zagrozil D' Annunzio italijanski vladi, da bo, če ga ta ne bo podpirala, proklamiral Julijsko Benečijo za republiko.

— D' Annunzio vidi že jugoslovanske strahove. Paris, 3. oktobra. »Chicago Tribune« prinaša vest o mobilizaciji v Jugoslaviji. D' Annunzio je sporočil svojim somišljenikom, da je informiran, da se v Zagrebu že zbira armada in da so mobilizirani vsi letniki od 1880 do 1896. Štiri baterije jugoslovanskega topničarstva je že odšlo v smeri proti Reki.

— Donešek k italijanskim nacionalnim nasilstvom. Slučajno je nam prišel v roke ta-le ferman, izdan od okrajnega šolskega sveta v Kopru, kj se glasi: Np. 322/19. Zupanstvu (odsek za šolstvo ... Po navodilu milanskega periodičnega lista »Il corriere delle mae« se je za vse šole tega okraja doposlalo po eno narodno italijansko zastavo s pripadajočim drogom. Odredilo se je, da se mora predaja zastave na dotično šolo izvršiti v Kopru na svečanosten način in sicer v roke šolskih voditeljev, katerim naj bo pridelen po en učenec - zastavonoša. Dan izročitve se bo šele določil. Slavnost se mora izvršiti s sprevedom, katerega naj se fotografira ter dotične slike reproducira v vseh ilustrovanjih listih kraljestva. Predvsem pa mora podpisani vedeti, je-li zupanstvo voljno nositi stroške potovanja šolskega vodje in zastavonoše. Prosi se odgovor še tekom tega meseca. Predstojnik: Ft. Parentin s. r. Vsak komentat o tem nasilstvu je pač odveč. Italijani silijo že šolarje pod kavdinski jarem.

— Italijanska nasila na Reki. LDU, Split, 30. sept. (Dun. kor. ur.) Socialistični poslanec Turati je izjavil častnikarjem, da je njegovo mišljenje, da bi se izhod iz današnje italijanske krize mogel najti v neposrednem sporazumu z Jugoslavo. Tak sporazum bi odklonil Wilsonovo opozicijo. »Tribuna« objavlja dopis iz Reke od 21. septembra, v katerem pravi dopisnik, da so bolnišnice na Reki prenapolnjene in da je od bolnikov 80% Hrvatov. V dopisu se preti, da bodo te bolnike poslali na Sušak, ako Jugoslovani ne bodo pošiljali mleka. — »Giornale d'Italia« poroča z Reke, da sta 22. in 23. septembra došli iz Šibenika dve ladji s premogom. Ta premog je iz dalmatinskih rudnikov.

— V internaciji. LDU, Split, 2. oktobra. (Dun. kor. ur.) Iz Jakina brzojavljajo, da je v tamošnjem zaporu dne 26. septembra umrl dr. Aleksander Miovič iz Benkovca, katerega je nedavno italijansko vojno sodišče v Zadru radi političnega zločina obsodilo na dosmrtno ječo.

Slovanski svet.

— Vrnitev ujetnikov iz Sibirije. LDU, Paris, 2. oktobra. (Dun. kor. ur.) Vrhovni svet je določil častnike, ki se bodo bavili s povratkom nemških in avstrijskih vojni ujetnikov iz Sibirije. Vračanje se bo začelo šele po povratku poljskih, romunskih, jugoslovanskih in čeških čet. — Vrhovni svet je nadalje sklenil, vrniti generalu Denjkinu oklopno križarko »Volja«, ki jo je italijanska vojna mornarica zaplenila v Črnem morju.

Zavezniki.

— Vojaški dogovor med Francijo, Anglijo in Ameriko. LDU, Paris, 2. oktobra. (Dun. kor. ur.) Francoska poslanska zbornica je zakonsko predlogo o ratifikaciji vojaškega dogovora med Francijo, Anglijo in Zedinjenimi državami sprejela soglasno s 501 glasom.

— Grške pogodbe. LDU, Beograd, 2. oktobra. Grška vlada je odpovedala trgovske pogodbe in trgovske konvencije z Jugoslavijo, Zedinjenimi državami, Švico, Italijo, Anglijo, Romunsko, Belgijo, Perzijo, Norvegijo, Dansko in Japonsko.

Mirovna konferenca.

— Versailleska pogodba. LDU. Pariz, 3. oktobra. (Dun. kor. ur.) Francoska poslanska zbornica je sprejela ratifikacijo versailleske mirovne pogodbe s 372 proti 53 glasovom. 73 poslancev se je vzdržalo glasovanja.

Iz Avstrije, Madjarske, Nemčije, Turške.

— Prehranjevalna kriza na Dunaju. Dunaj, 3. oktobra. »Allgemeine Zeitung« poroča, da je veste neke privatne dunajske korespondence, da se je načelo že skrajne živčne zaloge, namenjene za skrajno silo, zbudila v dunajskem prebivalstvu veliko ogorčenje. Z veliko napetostjo se pričakuje današnje občinske seje, v kateri se bo podala zelo ostra interpelacija v tem smislu.

— Madžarski hočejo kralja. LDU. Budimpešta, 3. oktobra. (ČTU.) Danes popoldne je v Budimpešti zbuja velikanski plakat nenavadno pozornost. Na plakatu, ki je zgoraj kazal ogrsko kraljevo krono, se naznaja, da se je osnovala rojalistična stranka, stranka ogrskega kraljevstva, ki stremi po tem, da se skliče narodna skupščina, da odloči državno obliko in da izvoli kralja. Lepak pozivlje prebivalstvo, naj brez razlike stanu, plemena, narodnosti in vere vstopi v novo stranko.

— Bolgarski državni dolg. LDU. Beograd, 2. oktobra. Bolgarski državni dolgovski so ob sklepu prvega polletja l. l. znašali 7252 milijonov frankov. V to vsoto pa nista vračunani dve milijardi frankov za nepopravljane rekvizicije. Ravno tako tudi niso vračunani višji dolgov, blaginjski boni in obligacije na kratek rok.

— Preokret v bolgarski politiki? LDU. Berlin, 3. oktobra. (Dun. kor. ur.) Rimski poročevalec lista »Vossische Zeitung« poroča iz dobrega vira, da je Bolgarija sedaj spoznala, da mora iskati svojo rešitev le v prihodnih zvezah, to se pravi, da mora na vsak način ponuditi tirotoko Rusiji in Srbiji. Pripravljeni bi bila celo, omejiti svoja narodnostna stremjenja. Zadovoljni na bi bila tudi z avtonomno Macedonijo pod srbskim gospodstvom, ako bi Bolgarija seveda brez škode svoje narodnosti mogla biti udeležena pri jugoslovanski zvezi držav. To stališče odgovarja precej natanko načrtu bolgarskih socialistov, ki pa seveda hočejo poizkusiti, pritegniti tudi druge balkanske države, da bi ustvarili balkanski blok, ki bi bil neodvisen. Na ta način bi se moralo ustvariti na Balkanu globoko v prejšnje avstro-ogrsko ozemlje segajoče solidarno prevesje, s katerim bi morale računati vse druge kombinacije.

Italija.

— Ratifikacija mir. pogodbe z dekretom. LDU. Lyon, 3. oktobra. (Dun. kor. ur. — Brezlično.) »Matin« poroča, da se je italijanska vlada na podstavi člena 5 italijanske ustave in po načinu, kakor so bile leta 1860 in 1866 sklenjene mirovne pogodbe, trdno odločila dati s kraljevim dekretom ratificirati mirovni pogodbi z Nemčijo in Avstrijo.

— Vzpostavljene odnošaji med Avstrijo in Italijo. LDU. Dunaj, 3. oktobra. (Dun. kor. ur.) »Deutsch-österreichische Staatskorrespondenz« javlja: Italijanski poslanik grof Peter Tommasi della Torretta je dospel na Dunaj. Grof Torretta bo obnovil redne odnošaje med Italijo in Avstrijo. Sedež poslaništva bo v prejšnji palači italijanskega veleposlaništva na Rennwegu.

— Dve armadi pripravljene. LDU. Turin, 3. oktobra. (ČTU.) »Stampa« poroča, da ni nobenega dvoma, da bi v potrebi takoj pričeli dve armadi svoj pohod proti sovražniku. Zadnje vesti iz Reke potrjujejo, da je D'Annunzio odklonil nasvete svojih pristašev glede akcije proti dalmatinski obali.

S Koroškega.

— Kaj vedo nemški listi povedati? »Neues Grazer Tagblatt« priobčuje dopis iz Št. Vjda na Glini, v katerem se zatrjuje, da je general Majster napovedal, da bodo jugoslovanske čete zopet zasedle Celovec in tudi Beljak. Nadalje se trdi, da nabirajo Jugoslovani v vseh krajih, kjer se ima vršiti plebiscit, podpise za spomenico na Antanto, v kateri se zahteva, da se jugoslovanske čete puste na Koroškem do izvršenega ljudskega glasovanja. Jugoslovani ne samo, da niso odpoklicali svoje armade s Koroškega, marveč so te čete še ojačili s srbskim vojaštvom. Stavljeno so se posebne komisije, ki jih tvorijo jugoslovanski župniki, uradniki, učitelji in častniki, ki potujejo po Koroškem in si

lijo ljudstvo, da se izjavi za Jugoslavijo. Graška »Tagespost« je nedavno tega priobčila uvodnik o ljudskem glasovanju na Koroškem, o katerem se spregovarimo.

Sokolstvo.

Na Vidov dan dne 28. junija t. l. ustanovili smo v Novem Sadu Sokolski Savez SHS, ki združuje danes v sebi celokupno Sokolstvo v naši državi ter je največja in najmočnejša organizacija v kraljestvu. Ogromne naloge čakajo starešinstvo Saveza, ki zahtevajo tudi velike finančne žrtve. Obračamo se s prošnjo do celokupnega Sokolstva, da prisloži Savezu na pomoč Zbirajte ob vsaki priliki, v vsaki veseli družbi za Savez, zbirajte prispevke med brati in sestrami, da pomagata s tem zgraditi organizacijo, ki bo zamogla odgovorjati zahtevam Sokolstva. Le s sodelovanjem vseh bomo lahko izvršili naloge, ki smo si jo stavili. Vse denarne prispevke pošiljajte na naslov: Sokolski Savez SHS, Ljubljana. Zdravo!

Starešinstvo Sokolskega Saveza SHS.

Sokol v Medvodah priredi v sredo 8. oktobra ob 8. uri zvečer v gostilni »Noulia« predavanje. Vabijo se člani, članice in vsi prijatelji Sokola. — Odbor.

Novomeški Sokol izreka najlepšo zahvalo vsem požrtvovalno sodelujočim, ki so pripomogli do povollnega in razveseljivega uspeha njegove prireditve, dne 14. septembra t. l. — Odbor.

Javna telovadba »Sokola« na Igu se vrši jutri, v nedeljo, dne 5. oktobra. Na sporedu je več jako zanimivih točk. Ljubljanci, pohitite jutri v velikem številu na Ig, da podprete izanškana Sokola, ki počne že letos graditi svojo telovadnico. Preskrbljeni so vozovi tudi za civilne udeležence in velja vožnja sem in tja 4 K za osebo. Sokoli v kroju se zbera ob pol 1. popoldne pred šolo sv. Jakoba. Vsi drugi pa pri Karloškem mostu. Odhod je točno ob 1. popoldne izpred Karloškega mostu.

Vsi na Teharje! Poletimo v nedeljo, dne 5. oktobra 1919 vsi na Teharje pri Celju, kjer bo velika slavnost z godbo in plesom o priliki prvega nastopa teharskega Sokola. Dobrodošli! Na zdar!

Posejanje naraščaja v sokolske telovadnice. Javnosti v vednost, da je posejanje sokolskih telovadnic mladini dovoljeno z odlokom deželne vlade v Ljubljani z dne 12. decembra 1918. Neosnovane govorice od strani neprijateljev sokolstva, naj ne plašijo občinstva. Sokolstvo hoče kljub tem govoricam neprijateljev, nemoteno dalje vršiti svoje veliko delo za telesno in navstveno vzgojo naroda. Na zdar! — »Vad. zbor Sokola«.

Št. Janž je imel dne 28. septembra t. l. sokolski praznik. Že opoldne so prihajali člani sosednjih društev v lično okrašeno vas. Ob 3. uri popoldne se je vršil obhod po Št. Janžu, katerega se je udeležilo članstvo, Sokolice, dečki in dekliški naraščaji. V imenu občine je sprejel Sokolstvo nadučitelj Vinko Berce. Nato je v vznešenih besedah pozdravil spredov starosta šentjanskega Sokola br. Ivo Majcen in pokazal ljudstvu kristalno čiste ideje in delo sokolstva. Br. Rudolf Est iz Radeč je podarjal, da ima vsakdo, komur je mar delo za narod, pa naj si bo te ali one stranke, stik v sokolskih vrstah. Ob 4. uri se je pričela javna telovadba, kateri je nad 1000 gledalcev z zanimanjem sledilo in izrekalo z burnimi aplavzi hvalo članstvu. Sokoliciam in naraščaju. Ljudstvo je uvidelo delo Sokola in pripoznalo, da so vsi napadi od gotovih strani hinavska laž. Po telovadbi so izpregovorili zahvalne in pozdravne besede br. Ivo Majcen iz Št. Janža, br. Rudolf in sestra Berta Estova iz Radeč. Prireditve je imela za šentjanskega Sokola nad vse krasen moralen in gnoten uspeh. Vsem sokolskim društvom, ki so h krasnemu uspehu pripomogli, posebno pa članstvu, Sokoliciam in naraščaju iz Radeč ter članstvu, dečkemu in dekliškemu naraščaju iz Mokronoga izreka srčno hvalo in bratski zdravo. — Sokol Št. Janž.

Kongres jugoslovanskih novinarjev.

Novinarsko društvo v Zagrebu je sklenilo sporazumno z novinarskim društvom v Beogradu, Ljubljani in Sarajevu, da se skliče kongres vseh novinarjev Srbov, Hrvatov in Slovencev za 18., 19. in 20. oktober v Zagreb.

Ta prvi jugoslovanski novinarski kongres bo imel dvojno svrhu: narodnostno in poklicno. Na njem naj bi se dozdil temelj edinstvene organizacije vseh novinarjev države Srbov, Hrvatov in Slovencev, ker se v tem poklicu kot predstavniku javnega mišljenja nahajajo najmočnejši pogoji kohezije vseh narodnih energij. Združeno časopisje bi izpodbu-

lo koncentracijo narodne moči, ki je danes potrebnejša, kakor kdaj prej, v času, ko se polagajo temelji naše narodne države. Ta kongres je tem potrebnejši, ker so bili novinarji srbski, hrvatski in slovenski dosihod zmeraj razdruženi in obkoljeni z neprijateljskim kitajskim zidom. Zato je tem potrebnejša izmena mišljenja in dogovor za edinstveno delo o skupnih narodnih ciljih. Po edinstvenem časopisju se bo izvedlo pravo duševno edinstvo vsega naroda. Hrvatsko novinarsko društvo misli, da bo to misel oduševljeno pozdravila naša javnost in vsak, ki mu je na srcu ujedinenje naroda in moč naše države.

Druga svrha bi bila poklicna: da se v edinstveni organizaciji povzdigne novinarski poklic, ki ga čakajo prav sedaj velike naloge, in da se dvigne njegov ugled in gnotni položaj. Zato bo ta kongres razpravljal o vseh važnih poklicnih in drugih vprašanjih, kako bi se naše časopisje povzdignilo na višji nivo.

Tovariši novinarji v naši širni ujedineni domovini, ki ste se s persom borili za udejstvitev narodnih idealov, ki ste najteže občutili dni narodnega trpljenja, robstva in poniževanja! Združimo se k složenemu delu v času, ko to najbolj zahteva naša ujedinjena domovina naš narod Srbov, Hrvatov in Slovencev, po stoletnem mučenstvu v ognju vstajenja, ožarjen s solncem svobode, opira oči na vidike srečnejše bodočnosti, da stopi kot dostojen član v kolo kulturnih narodov, da položi svoj obol obeni ljudski prosveti.

Vsa vprašanja, dopisi itd. naj se naslavlja na tajnika Hrvatskega novinarskega društva, Ante Brozovića, Zagreb, Novinarski ured, vladna palača.

5. t. m. veliki shod beguncev in izselencev v »Union« o pol 10. Pridite vsi, ki se zanimate za usodo ozemlja, zasedenega po Italijanih.

Dnevne vesti.

— Kongres jugoslovanskih žena v Beogradu. Beogradska komunistična »Nova Istina« je prinesla neokusen napad na ta prvi kongres srbskih, hrvatskih in slovenskih žena v dne 21. do 24. septembra t. l. Laže, da so »burjuazne dame na bučen način manifestirale za burjuazni družabni red«, da je sestojal kongres »le iz visokih dam, v sijajnih toaletah, ki so tri dni v vselem razpoloženju stih in zadovoljnih bitij razsipale pisane fraze in se izgubljale v meglah svojih konfuznih idej«. Kongres so zaključile »te site, srečne in zdrave dame s sijajnim banketom, ki je verval 50.000 kron.« — Ta napad je ponatisnil tudi naš »Naprejek«. — Mi v Ljubljani smo boljše poučeni, ko komunisti v Beogradu, Kongres je obsejal prav resna vprašanja: invalidsko, siročadno, vojniotvniško, uradniško krušno vprašanje, analfabetstvo, boj proti praznovrstu, vražarstvu in za višjo izobrazbo ženstva vseh slojev; končno se je razpravljalo o higijeni, alkoholizmu, tuberkulozi, prostituciji in dr. In še to povemo: ženska društva, ki so bila zastopana na tem kongresu, imajo za sabo že velikanske zasluge za jugoslovansko kulturo, higijeno in socialno pomoč. Kaj poretke invalidi, vojne sirote, razne žrtve vojne na tak napad haš na tiste žene, ki so se nesebično trudile in se še trudijo z ogromnimi uspehi zanje? — Sicer pa: na shod so bile vabljeni vse ženske, brez razločka. Torej tudi naše, hrvatske in srbske socialne demokratke in komunistke. Zakaj niso prišle postaviti svoje bengalično luč nad burjuazno temo? Zabavljati, psovati, a nikjer nič delati, to je pač marksizmu bolj všeč. Burjuazne žene delajo za bednike in nesrečnike, ne da bi jih vprašale: kakšne politične barve ste? A drugi? Kje so? Za koga delajo? — Slovenska žena.

— Kaj bo s krompirjem? »Slovenec« je v svojem današnjem listu nervozen in svojo jezo izliva na župana! Mnenje njegovo je, da zadeva vsa krivda, če ni krompirja, župana dr. Tavčarja, ker je danes z županovanjem zvezana dolžnost, da se pravočasno oskrbi mesto s krompirjem. Po svoji stari navadi, ki je iz svojih kosti pač nikdar izbil ne bode, konča svoje pisanje s tole ničvredno skoraj bi rekli farizejsko frazo: »Tako pa je stvar sprožena in mi moramo le ugotoviti, da magistrat ni preskrbel prebivalstvu krompirja ter da ni nikdar mislil na napravu potrebnih skladišč.« V tem tiči veliko zavijanja, pa tudi veliko nelogike. Recimo, da je resnično, kar piše »Slovenec«, da je župan zanemarljivo svoje dolžnosti in ni dal graditi skladišč, kakor so jih gradili Faraoji v letih lakote, recimo, da je vse to tako resnično, kakor ni, potem je gotovo, da bi bilo ljubljansko prebivalstvo v veliki stiski in potem bi bila dolžnost vsakega in ne samo županova, podpirati vsako akcijo, da se stiska odpravi. »Slovenec« pa nasprotno postopa. On kaže veliko razburjenje, da se je akcija sploh pričela in sicer tako razburjenje, kakor bi

bil storil župan veliko pregreho, da je še v zadnjem času pričel akcijo, s katero naj bi se njegova prejšnja »malomarnost« odpravila. Čemu je »Slovenec« tako jezen, tega ne moremo ujeti. To kar piše danes v svojem listu, te jeze nikakor ne pojasnjuje. Mora že nekaj drugega biti, kar se pa nam noče odkritosrčno povedati. Najpoštenjeje bi pač bilo, da bi dotičniki, katerim je župan očitil, da imajo izvoznice datirane že pred 2. septembrom, javno nastopili ter trdili, da teh izvoznice nimajo in da za eksport sploh krompirja niso kupovali po deželji. — V drugem pa so izvajanja »Slovenca« napačna in krivična. Gospodje v redakciji žive pred vsem v veri, da bodi ljubljanska mestna aprovizacija nekaj večnega, to se pravi, mestna občina mora aprovizacijo vzdrževati tudi v boju in v konkurenci proti prosti trgovini. Kje naj dobi nečete milijone, ki bi se potrebovali za tako konkurencijo, to pa prebrisani glav v redakciji »Slovenca« čisto nič ne briga. Resnica je, da je prosta trgovina izpodnesla vsako mestno aprovizacijo, kar je, pač samo ob sebi umljivo. Kdor je to prosto trgovino vpeljal, ta je moral vedeti, da bodo mestne aprovizacije v bodoče imele vezane roke. Koga zadeva v tem pogledu odgovornost, o tem naj »Slovenec« sam premišljuje. Kar pa se tiče posebej krompirja, je položaj tak, da nobena aprovizacija na Kranjskem ni mogla misliti, da bi to živilo moglo zginiti kar čez noč iz vseh trgov. Tudi letos se je pridelalo krompirja toliko, da je prebivalstvo v deželi in tudi v mestih smelo se zanašati, da tega blaga ne bo primanjlovalo. In primanjlovalo ga ne bo, če se izvoz skrči in če se razveljavijo vse do sedaj izdane, pa še ne realizirane izvoznice, tako da se najprej pokrije tisto, kar zahteva potreba prebivalstva. Tisti divji nakup krompirja, ki divja sedaj po celi deželi, se mora takoj ustaviti. Ustavil se bo pa le takrat, če se izvoznice ne bodo pove, da so izvoznice tudi sistirane. Bodimo torej odkritosrčni: župan se je oglašil še vedno pravočasno in vsa stvar se da čisto čedno popraviti, ker še ni ničesar zamujenega. Če bo pa glasilo največje slovenske stranke še naprej debele solze točilo — po kom, ne vemo — in z loparjem skušalo pobiti vsacega, ki ni prijatelj izvoznice, potem seveda ne bomo ničesar dosegli! Potem bi tudi ničesar ne dosegli, če bi imela mestna občina pet nadstropij visoka skladišča, ker bi pred izvoznico se morala umakniti tudi skladišča, ki bi bila prazna in hladna in morda edino za to pripravna, da bi si redakterji »Slovenca« hladili v njih svoje glave, katere so se jim v tem slučaju brez pravega vzroka razgrele.

— Import tujih delavcev. Zadnje čase se oglašajo različni podjetniki, da se jim dovoli iz Avstrije dobiti večje ali manjše število delavcev. Imamo veliko umevanja za potrebe naše obrtnosti, moramo pa reči, da je treba pri takih prošnjah največje pazljivosti. Pomisliti je treba, da živimo še v jako negotovih političnih razmerah. Kako je z Lahi vemo, in vsenaokrog imamo neprijatelje. V takih časih se je treba 3krat ogledati, predno pustim tuja v deželo. Če našo severno in južno mejo itak potuje tudi od nas preveč ljudi, ki so bili še pred letom besni Habsburgovci in so se doma opajali z »Grazer Tagblattom«. Potem pa imamo mlitak dovolj že nemirnih elementov, absolutno ni treba, da bi dobivali iz Nemške Avstrije razne umobolne boljševice in smešne komuniste. Koristi celote so najprej, potem pridejo še le interesi podjetnikov. Na vsak način si je treba obrt dobro ogledati, za kateri se da tako potno dovoljenje. V poštev prihajajo k večjemu za celo gospodarstvo res nujno potrebne industrije. Absolutno se nam ne zdi nujno, da bi morali prihajati k nam izrednim potom že sedaj tuji delavci za nevažne stvari na primer za to, da bi pekli 300 novih vrst slaščic ali delali bonbončke po najrafinirnejših receptih. Časi so resni, cukra je še za resne potrebe vedno premalo. V sedanjih časih ne rabimo luksusa. Sicer so pa naša dekleta zelo darovita, malo truda in potrpljenja, pa bodo tudi torte in take, nam pisarjem vseh klas in delavcem maloznane dobrote tudi dobro naredile. Ko je Avstrija imela za nas škorpione, se nihče ni upal črhniti, ko so prepovali delati fino pecivo in sladkarije. Sedaj so časi boljši in ti obrtniki, če niso neskončni, lahko vodijo svoj obrt. Spakovanja pa še nič ne rabimo, veseli smo, da dobimo krompir in kašo. Kdor noče biti pri nas, naj gre na Dunaj, samo naj pusti trebuh zunaj.

— Ob 12. uri! Vsled slabe organizacije naših premokopopov se bližajo neizogibni katastrofi s strašanskimi posledicami. Ker so dajali avstrijski premokopopi med vojno za polovico manj premoga, ko pred vojno, in se je bližala bliskoma državi enaka katastrofa, osnoval se je vojaški odbor za do-

bavo premoga, v katerega so poklicali i mene. Leta 1917. se je izvršila reorganizacija premokopopov, izvedla se ni pri zeleni mizi, ne po običajni razkričani avstrijski birokratski šabloni, nego po okolščinah, priprosto, praktično in moderno, in se je tudi do razsula Avstrije dobro obnesla. Treba je neglede na stroške premokopope brezobzirno in energično izžrpati, to se da pa le izvesti, ako država, oziroma vlada skrbi za dobro in ceno prehrano delavstva in lo ne prepušča brezvestnim verzičnikom in navijalcem cen. (Tudi je treba skrbeti za nameščenje čevljarjev, krojačev, mizarjev itd. in za dobavo perila, obleke in obutev v rudarskih naselbinah.) Delavcev je dovolj, beda navzile dobri plači, povsod izvajajo po vzgledu medžarsko - hrvatskih železničarjev pasivno resistenco. Delo se da s istimi delavskimi močmi in pri isti mezdji podvojiti, ako se delavca ceno in dobro hrani. Tedaj se sme in mora zahtevati pošteno in ne polovičarsko delo. Pogorovju Koprivnice, Orlice, Drenovca in Podstrede, ki je polno premogovnih žil, se že nekaj tednov sem klatijo hrvatski čifutji v spremstvu inženirjev in poznatih slovenskih dobičkarjev, ki iščejo premoga, baje so ga obilno zasledili že na dveh mestih. Država pa drži križemane roke. — Treba je vse takozvane »frejšurfe« podžvati v nemudoma odposlati majhno komisijo, na čelu ji našega slovečega geologa vseučiliškega profesorja dr. HINTERLECHNERJA, da preišče to s premogom napolnjeno gorovje in odkrije nove premogovnike. Država požuri se, da ne bo prepozno!

— Zagovorniki kurjega štrajka nismo mi, ker vemo prav dobro, iz prvega vira, da je še danes dovolj jajec za — izvoz. Čeprav kure že ponehujejo nositi jajca! Vemo, da je za potrebo jajec tudi v najslabši dobi dovolj, da lani spočetka oktobra ni bilo kurjega štrajka, a čutimo, da jih letos kar naenkrat sploh ni več le zato, ker so jajca skrita. Verzičniki mestnega in kmečkoga kroja pač zopet brezvestno špekulirajo. Če je dr. Korošec res stopil na prste verzičnikom z moko, bi naj stopil zdaj še verzičnikom z jajci, oziroma naj stopijo dr. Koroščevi tovariši v naši deželni vladi. Uradniki smo pripravljene v boju proti umetnemu podraževanju živil sodelovati z vsakomur. Zato bomo umodelen ferman na kurje štrajkovce in jajčne skrivace prav toplo pozdravili uradniki in sploh vsi ljubljanski stanovniki. — Uradniki.

— Manipulacije s sladkorjem. Nekateri ljubljanski trgovci imajo navado, da tehtajo sladkor, kadar ga dobijo v razdelitev tako, da ga pri vsakem kg nekaj dekgram manjka. Navadno ga imajo že natehtanega, ko prideš ponj. — Ko sem pri zadnji razdelitvi zahteval, da mi ga da na tehtnico, se je pričel trgovec izgovarjati, da ga pri sladkorni centrali pri vsaki razdelitvi dobi za 10 do 15 izkaznic manj, kot ga ima dobiti. Če pa ga zahteva cel kvantum, pa dobi odgovor: »Vi ga le tako natehtajte, da bo za vas prav.« — To so doslovne besede, ki mi jih je rekel trgovec v svojo opravičbo.

— Ugotavljamo, da smo imeli priliko videti celo kopo izvoznice za krompir, ki jih je izdal neki tukajšnji zavod, in sicer po 2. septembru. Nadalje ugotavljamo, da je neki drugi zavod odposlal v Italijo en vagon jajec. Nadejamo se, da se bo ta zadeva temeljito pojasnila in preiskala.

— Visokošolci! Kdor namerava iti v Brno z dijaškim transportom okrog 15. t. m. naj se prijavi pisмено ali ustmeno (med 14. in 16. uro) najkasneje do 8. t. m. pri Viktorju de Gleria, med. vet., Ljubljana, Slomškova ulica 13/I. Potne listine in izvoznico naj si vsak sam pravočasno priskrbi. Dan odhoda se javi v časopisih.

— Veterinarii naj se sigurno udeležijo sestanka dne 7. t. m. ob 16. uri pri »Novem svetu«. Določil se transport v Brno. — Akc. odbor.

— Izpit za stavbenika je položil g. Ivan Bricelj, gradbeni oficijal v Ljubljani.

— V mestnem šolskem svetu je odložil svoj mandat prošt Andrej Kalan. Mesto njega je imenovan v mestni šolski svet katehet Čadež.

— Srobohrvaščina na naših šolah. Na ljubljanskih ljudskih šolah se poučuje srobohrvaščina v 4. razredu po 1 uro na teden, v VI. razredu po 2 uri, na meščanskih šolah po 1 uro in na nastavnih razredih po 2 uri na teden.

— Dolenjske železnice. Na novo se konstituira upravni svet »dolenjskih železnice«, ki je dosedaj imel svoj sedež na Dunaju. Predsednikom se je izvolil g. Franc Šuklje, podpredsednikom g. Drag. Hribar, nadalje so člani upravnega sveta gg. Ivan Knez, Evgen Jarc in dr. Lavrenčič. V kratkem se ima prenesti sedež upravnega sveta v Ljubljano. Pričakovati je, da bo novi upravni svet koristno vplival na poslovanje naših zasebnih železnic in na premoženjsko stanje dojenjskih prog.

— **Učiteljske pokopnine, vdovnine, vzgojvalnine** itd. se plačujejo s 1. oktobrom potom tukajšnjega poštnega čekovnega urada. Nakaznice, v katerih je nakazana že tudi nova draginska doklada, se radi ogromnega dela dosedaj niso moge odposlati. Zgoditi se pa to v nekaj dneh. — Obenem se opozarja, da ni treba več vpošiljati pobotnic.

— **Dopisovanje z vojnimi vjetniki** v Italiji, na Franc., Angleškem in Sibiriji se vrši potom »Slov. Rdečega križa« v Ljubljani. Kamor naj se pošilja vsa pošta za vjetnike. Svoji vjetnikom naj se pri dopisovanju drže sledečega: Pišejo naj se samo dopisnice s črnilom in razločno, osobito naj se pazi na vjetnikov naslov, da je razločno pisan: dopisnice se dobijo v pisarni »Slov. Rdečega križa« Poljanska cesta 4 (Alojzijeve) II. nadst. po 10 vin. kos, naj se že izpolnjene pošiljajo na omenjeno društvo.

— **Pri Komandi mesta Ljubljane** naj se nemudoma javijo ti-le častniki: Polacha Augustin, major, Cerne Erik, kapetan, Schmitt Oskar F., kapetan, Lukmann Hubert, nadporočnik, Kaltenecker Pavel, nadporočnik, Siegfried Kunstel, nadporočnik, Pero I. Popovič, Lukman in Pirker oba nadporoč., Mazel Karl M., praporščak, Resman Andrija, Eilez Leopold, poročnik, Ivan R. Schneider, nadporoč., Alojz V. Remec, poročnik, Anton Krišche, praporščak, rez. peš. podpor. Franjo I. Cotič in peš. praporščak Martin Vukšinič.

— **Splošna gospodarska zadruga.** Dne 26. m. m. je zborovalo v Mesnem domu zasebno uradništvo glede ustanovitve splošne gospodarske zadruge. Iz kratkega poročila društvenega predsednika g. Hitra je bilo posneti, da je zamišljena ustanovitev zadruge na najširši podlagi. Njen namen naj bi bil, omogočiti manj ugodno situiranim osebam, to so uradniki in delavci, dobavo najpotrebnejših živil in živilskih potrebščin za možno nizko ceno. S tem se hoče priti sčasoma v okoliš vedno rastoči dragini, obenem pa tudi res pomagati vsled dragega trpečim slojem. Po zamišljenih pravilih imel bi pristop v zadrugo vsak uradnik in delavec. Zadruga bi bila z omejeno zavezo, jamčilo bi se z deležem in še z enkratnim enakim zneskom. Delež je določen na 50 K, ki se more vplačati ali skupno ali v mesečnih obrokih po 10 K; pri vstopu plača vsak priglaselec 4 K vpisnine. Zadruga bi dobavljala za enkrat le najpotrebnejše blago, živež in obleko, in to iz prvega vira brez vmesnih trgovcev. Centrala in sedež zadruge bi bila v Ljubljani, po večjih industrijskih krajih pa se bi ustanovile razdelnice. — V na to sledečo razpravo, ki je bila mestoma prav živahna, so posegli razni strokovnjaki na zadržnem polju ter podali svoje dobre nasvete. Vsi zborovalci, izjemši enega, so se izrekli za ustanovitev take zadruge, za katero je že zadnji čas, da se pokliče v življenje. Poročevalcu se je naročilo, da naj skrbi za čimprejše sklicanje ustanovnega občnega zbora. Z ozirom na to, da se more zadruga čimprej osnovati in ker drugi sloji že pridno zbirajo člane, se zasebni uradniki in uradnice vabijo, da priljavijo svoj pristop. Pristopnice se dobe v pisarni »Društva zasebnega uradništva Slovenije« Gosposvetska (Marije Terezije) cesta št. 12/II. od 8. do 14. ure vsak dan.

— **Cvetlični vrtnar za Srbijo.** Za kopalnice v Kobiljčah v Srbiji se išče vrtnar, izvežban v vsakovrstnem cvetličarstvu, ki se goji v silnikih, rastlinjakih in po parkih. Prosilci naj se obrnejo na upravo kopalnice v Kobiljčah v Srbiji.

— **Brzojavne pristojbine za inozemstvo.** V skladu odloka ministrstva za pošto in brzojav se od 22. septembra naprej pri brzojavkah v inozemstvo ne šteje in ne zaračunava za vsako brzojavko po ena beseda več, kakor je dejansko število besedi in se s tem razveljavlja neka prejšnja časna odredba, za to se pa plača za vsako brzojavko v inozemstvo poleg redne pristojbine za pravo število besedi še pribitek treh kron.

— **Otvoritev telefonske centrale pri poštnem uradu Dolenja Lendava.** Pri poštnem uradu Dolenja Lendava (Prekmurje) se je otvorila 18. septembra t. l. telefonska centrala za krajevni in medkrajevni telefonski promet.

— **Kino Ideal** predvaja danes film prav izredne vrste in vsebine z naslovom »Zrcalo sveta«. Slika bodočnosti, po ideji N. Morela vzpripri Lupu Pick. 6 delov. V glavnih vlogah Bernd Aldor, Adolf Klein, Gertruda Welcker, Reinhold Schünzel in Hugon Döblin. Ta spored ostane do ponedeljka. Predstave ob 4., 7., 9. in 11. uri, pri zadnjih dveh svira prvovrstni orkester na lok. Kino Ideal.

Sport.

— **»Ilirija«** : Atli. športni klub, Celje. V nedeljo, dne 5. oktobra gostuje na športnem prostoru SK »Ilirija« »Atletični športni klub« iz Celja. Celjski ASK razpolaga z učinkovitim, telesno jakim moštvom ki je bilo pred vojno na glasu kot eno najboljših v alpskih deželah. O njegovi sedanjosti ni še točne sode, sestoji pa večinoma iz nekdanjih starih igralcev. Po tekmah »Ilirija« : »Rapid«, Maribor (rezultat 5 : 1) in »Ilirija« : »Slovan« (rezultat 8 : 1) bo tretja tekma, v kateri se bosta merila dva domača kluba. — Pričetek tekme ob 15. uri (3. popoldne); blagajna se odpre ob 14. uri. Vstopnina: tribuna 6 K, drugi sedeži 4 K, stojišča 2 K. Tekma se vrši ob vsakem vremenu.

— **Clani SK »Ilirija«**, ki so se priglasili tekmo zadnjega časa, imajo v nedeljo, dne 5. oktobra ob 10. dopoldne sestanek na športnem prostoru, oziroma v slučaju slabega vremena v klubovem lokalu.

— **»Ilirija«** : »Slovan 8:1 (4:1). Football - tekma, ki se je vršila v nedeljo med našima domačina rivaloma, je privabila na športni prostor S. K. »Ilirija« približno 2000 ljudi. Tekma je nudila publiki sportni užitek - kakor že dolgo nobena tekma, če izvajamo tekme s Haškom. »Ilirija« je bila v izborni formi in se je za neuspeh, kakor je bil neodločni rezultat 0:0 proti šibki karlovški »Olimpiji«, pred našo sportno publiko zopet rehabilitirala. Igrala je eno svojih najlepših letošnjih tekem. Zlasti napadna vrsta je bila poleg nemurno delavnih krilcev izborna. Hitra, nizka kombinacija in oster tempo so spravili »Slovana« v težaven položaj; čez sredino igrišča je prišel le malokdaj, tu pa se ga je obramba »Ilirije« vselej hitro rešila. K edinem голу, ki ga je dosegel, mu je pripomogel slučaj. Tudi »Slovan« je bil v dobri formi: vratar, desni branilec, srednji in levi krilec, desno krilo in leva zveza so dobro izpolnili svoja mesta. Glavni vzrok, da je izgubil tekmo v tako visokem razmerju, leži v tem, ker je poizkušal svojo srečo z visoko igro. — Razmerje kotov 6:2. — Sodnik: Ferjančič.

Zdravje.

— **Pokrajinski zdravstveni svet za Slovenijo in Istro** ima svoje prihodnje zborovanje v četrtek, dne 9. oktobra ob pol 11. dopoldne v biblioteki dvorani deželne vlade. Dnevni red: 1. Čitanje in odobrenje zapisnika zadnje seje. 2. Volitev predsednika. 3. Poročilo o prošnjah za razpisano službo ravnatelja dobrotelčnih zavodov v Ljubljani (referent g. Oražen). 4. Poročilo o regulaciji primarijskih plač (referent g. Krajec). 5. Poročilo o oddaji okrožnih zdravniških služb: v St. Ilju (referent g. Zalokar), v Oplotnici in Slovenski Bistrici (referent g. Jenko). 6. Poročilo o oddaji sekundarskih služb na bolnišnici v Mariboru (referent g. Jenko). 7. Poročilo o oddaji sekundarskih služb na deželni bolnišnici v Ljubljani (referent g. Oražen). 8. Poročilo o ustanovitvi ambulatorijev za venerične bolezni (referent g. Gregorič). 9. Poročilo o nočni službi v javnih lekarnah (referent g. Jenko). 10. Poročilo o izpremembi naslovov bivših deželnih dobrotelčnih zavodov v Ljubljani (referent g. Oražen). 11. Poročilo o vlogi komisije začasno vodstvo in likvidacija deželne uprave v Ljubljani o službenem delovanju nekega primarija (referent g. Krajec). 12. Slučajnosti. V Ljubljani, dne 1. oktobra 1919. Dr. Jenko s. r. t. č. podpredsednik.

Kultura.

Koncert »Ljubljanskega Zvona« invalidom in vojaštvu tukajšnje garnizije se vrši jutri popoldne ob 3. v veliki dvorani Uniona. Spored obsega narodne in umetne jugoslovanske zборе. Vojaštvo naj se za brezplačne vstopnice potrdi pri svojih komandah.

— **Ljubljanska garnizijska godba.** V nedeljo 5. oktobra pri ugodnem vremenu ob pol 12. uri promenadni koncert v »Zvezdi«.

— **Tri slovenske pesmi za citre** (»Bože pravde«, »Lepa naša domovina« in »Tam, kjer beli so snežniki«) so izšle. Za citre priredil in izdal Ivan Kiferle v Ljubljani. Krojaška ulica 8. Cena 1 dinar ali 3 krone. Pošilja se proti predplačilu!

— **»Mati«**. V soboto, dne 4. oktobra ob 8. uri zvečer vprizori organizacija ljubljanskega učiteljskega na »Ljudskem odru« v Ljubljani Meškovo tridejansko dramo »Mati«. Vstopnice se dobe v predprodaji v trgovini L. Schwenner in na večer predstave ob 7. uri dalje pri blagajni »Ljudskega odra«.

— **Koncert v Zalcu** dne 5. oktobra t. l. je prilagođen prometu popoldanskih vlakov. Čas koncerta je tako odmerjen, da se udeleženci iz Celja poslužijo vlaka ki vozi iz Celja ob 1. uri 20 minut popoldne. Za vožnjo v Celje po koncertu pa je vlak, ki odhaja ob 5. uri 40 minut popoldne iz Zalca, na razpolago.

— **Umetnostna razstava.** Ob priliki obiska Njeg. Visočanstva regenta Aleksandra se odpre v paviljonu R. Jakopiča umetnostna razstava, katere se lahko udeležijo

vsak slovenski umetnik z deli, izbranimi od umetn. razsodišča. Z ozirom na reprezentativni namen so dopustna k razstavi tudi taka pomembnejša dela, ki so bila tu že razstavljena. Prijava najkasneje do 15. oktobra, vpošiljati do 20. oktobra na R. Jakopič, Ljubljana, Turjaški trg 2.

— **Koncert Ličar - Thierry** dne 3. oktobra 1919. Prva točka sporeda (Cezar Frank: Preludij, koral in fuga, za klavir) je bila po svoji vsebini najglobokejša izmed prednašanih skladb. Gosp. Ličar jo je igral s primernim razumevanjem in z lahkoto, da nihče ne bi slutil, koliko težavnih mest vsebuje. Pri Chopinu sem občudoval virtuoznost in briljantnost, vendar bi tem skladbam prisodil malo več epike; sicer pa je to stvar osebnega naziranja in razpoloženja. — Najfinje občuteno predvajani sta se mi zdeli »Eklogi« Vičezlava Novaka; pianist se je očitno popolnoma vklopil v sicer ne lahko dostopna dela. Lisztova »Tarentella« je itak namenjena le virtuoznosti in nima posebne muzikalne vrednosti; pač pa jo je gosp. Ličar izvedel prav prikupljivo, kakor tudi sijajno. Dodal je Sukovo skladbo »V roztouženju«. Gosp. Ličar je nedvomno tako velik umetnik, da bi bil nanj vsak narod upravičeno ponosen. Če bi bil tuje, bi se Ljubljanci trgli za prostore in Unionska dvorana bi bila trikrat polna. Ker pa je slučajno eden tistih redkih Slovencev, ki se uspešno bavijo z umetnostjo, se ga v središču Slovenije prezira. Samoljubna naša inteligenca, ki vé toliko praviti o ljubezni do umetnosti, ki je izkazala s svojo nepristranostjo. Kakšni občutki so polnili umetnikovo dušo ob pogledu na posledice brezbrzičnosti svojega naroda? — Moj skromni nasvet gosp. Ličarju in vsem resnim slovenskim umetnikom, ki hočejo v Ljubljani koncertirati, bi bil, da se nauče plesati par indijanskih plesov, katero pridobitev naj bi v svrhu zasigurne obiska uvedli kot atrakcijsko točko med svoj spored. — Na tem koncertu se je predstavila gđ. Vilma de Thierry kot izborna altistinja z zelo obsežnim in močnim glasom, ki je v višini in nižini enako polno dočel. Ravno te vrline ji kažejo pot k gledališču, kar je posebno pokazala v prvi točki, ki je obsegala tri znane operne arije. Nekoliko je motilo pretiravanje neblstvenih glasbenih potez, kakor na pr. »portamento«. Ko se bo takih napak znebila, bo pač ena naših najboljših altistinj. Vse pevске točke je izredno fino spremljal na klavirju gosp. Stritof. L. M. S.

Gospodarske vesti.

— **Industrijska podjetja** opozarjamo na današnji oglas družbe »Minimax«.

— **Preizkušnja za pomočnike pri »Obrtni zadrugi v Kranju«** se vrši dne 16. oktobra. Priglasiti se je najkasneje do 12. t. m. — Načelnik: Franc Rode.

— **Zavod za pospeševanje obrta na Kranjskem.** Trgovinsko ministrstvo je razveljavilo svoječasno naredbo Narodne vlade, po kateri se je »Zavod za pospeševanje obrta« preimenoval v »Urad za pospeševanje obrta države SHS v Ljubljani«. Ministrstvo je podredilo ta zavod oddelku za trgovino in obrt v Ljubljani. Člane kuratorija imenuje trgovinski minister.

— **Romunska živila.** LDU. Beograd, 2. okt. Po vestih iz Bukarešte bo Romunija letos izvozila nad 100.000 vagonov živil. Pariški listi živahno komentirajo to vest in pravijo, da bo Romunija s tem imela monopol za izvoz živil Z ozirom na izjavo prehranjevalnega kontrolorja Rooverja, da mora Amerika štediti z izvažanjem živil in na deistvo, da Rusija ne prihaja vpoštev kot izvozna država, bo Romunija pač lahko udeležila svoj monopol za izvoz živil. To bo imelo za posledico izdatno izboljšanje romunske valute. Na beograjskem trgu si je zadnje dni romunski leži znatno opomogel. »Demokratija« pripominja: Ako naše notranje razmere ne bi bile tako žalostne, bi tudi mi z izvozom znatno dvignili svojo valuto. Padanje naše valute nikakor ne sloni na stvarnih temeljih.

— **Podrobnosti glede trgovskih kreditov v trgovini z Anglijo.** Ministrstvo trgovine in industrije sporoča trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da je v angleškem trgovinskem ministrstvu ustanovljen poseben oddelček za eksportne kredite (naslov oddelka je: London 10 Basinghallstreet E C 2 a), kateremu je stavljen na razpolago fond 26 milijonov funtov sterlingov in ki ima nalog, dvigniti angleški izvoz v Jugoslavijo, Dalmacijo in Poljsko. Ta vsota se pa ne bo vporabljala morda po gotovemu ključu za posamezne dežele, ampak bo razpolagal z njo omenjeni urad po lastnem prevdaru in je za to v interesu naših importerjev, da se čimprej pobrigajo za to akcijo. Kredit se bo dovoljeval samo na podlagi garancije. Kot garancija se bodo sprejemale v depozit: a) avstrijske krone (začasne), b) srbski dinarski bankovci, c) srbski, oziroma jugoslovanski državni papirji, in sicer po kurzu na glavnih borzah. Ko bo dognana borzna vrednost teh valut in vrednost papirjev, se bo v vsakem pojedinem primeru določilo, koliko odstotkov te vrednosti tvori zadostno garancijo za kredit. Pri tem se bo vpoštevalo tudi kurzo valovanje teh papirjev. Naš kupec bo moral podpisati kot akceptant menjico na tri ali šest mesecev, ki jo bo trasiral nanj britanski prodajalec. To menico bo prodajalec dopolnil našim banki, pri kateri ima

naš kupec položiti depozit v tekoči valuti ali v državnih obligacijah v zadostni vrednosti za zavarovanje izplačila one vsote, na katero se menica glasi. Ako banka pristane na to transakcijo, vzame menico v svoj portfelj in sprejme garancijo v depozit, je s tem ta kreditna transakcija izvršena in intervencija angleške vlade je nepotrebna. Ako pa banka iz kateregakoli vzroka ne pristane na to transakcijo, mora obvestiti omejeni novoustanovljeni urad in mu poslati akcept našega trgovca z njegovo garancijo v kronah, dinarjih ali državnih obligacijah; v tem primeru bo ta urad izplačal angleškega prodajalca v gotovem denarju, pridržal akcept našega trgovca v svojem portfelju in svojočasno menico vnovčil. K temu je še pripomniti, da angleško trgovinsko ministrstvo polaga važnost na to, da bi se po možnosti angleški fabrikati prodali proti kompenzaciji v naših surovinah, s čemer bi odpadla potreba gori omenjene kreditne intervencije. V to svrhu pa bi bilo treba, da se naši importerji in eksporterji organizirajo.

Dopisi.

— **Iz Pivke** nam piše nek lovec: Da je vsako izvrševanje lova za nas prepovedano, ni nič čudnega; saj so nam pobrali vse puške in drugo streljivo. Imaš pa vzlic temu izbornu lovsko zabavo, ako zlezeš z doma in se podaš na polje ali v gozd. Zelo pa moraš biti oprezen, še bolj, kakor da bi se nahajal v najbolj divjem kraju Afrike, kjer mrgoli levov, tigrov, hijen in ljudozrcev, kajti pri nas je še veliko slabše. Zelo oprezen moraš biti, da se ne vjameš v kako zanjko, ki so vsekrizem nastavljeni za tiče, zajce, srne, sploh za vsakovrstne živali. Zelo oprezen moraš biti, da ti ne prifrči kaka krogla v glavo, kajti naš odreditelj gospodje Italijani streljajo vsevprek, še celo vrabca in senice in sicer z našimi puškami, katere so nam odvzeli. Oprezen pa moraš biti, da te kdo ne oropa, kajti tatvine in ropanje je na dnevnem redu. Pa saj ni čuda. Sicer je vsako izvrševanje lova tudi našim odrediteljem strogo prepovedano, a če se za to prepoved ne brigajo prvaki, kakor je naš glavni — civilni komisar ali kapo karabinerjev, ki nosi šaržo majorja, kako naj se potem podložni drže tega ukaza. Lovopust jim je deveta briga. Kosama, mi lovopusta ne poznamo, in bum — breja srna leži na tleh. Tako postopajo naši »odredelniki«.

— **Zdole pri Brežicah.** V nedeljo, dne 21. septembra smo bili v nemali zadrugi. Ali naj razobesimo na poslopju, kjer se nahaja naše bralno društvo, črno ali narodno zastavo? Poslavljal sta se od nas soustanovitelja našega društva, vestni tajnik gosp. Robert Ivanuš, sedaj nadučitelj v Kozjem, in naš ves požrtvovalna in idealna blagajničarka gospodična Karolina Presnikova. Poslovila sta se in — stopila v zakonski stan. Dasi smo izgubili veliko, vendar smo se veselili z njima mlade sreče in — razveljavili smo trobojnico. Na svatbi pa smo prodali na dražbi v korist bralnega društva šopek svežih cvetlic. Izdražil ga je za 709 kron eden najstarejših Zdobolov, naš ugledni posestnik Janez Šoba, ki ga je v imenu društva podaril mladi nevesti. Krasen uspeh družbe dokazuje, kako sta mlada poročenca pri nas priljubljena, dokazuje pa tudi, da se ljudstvo zaveda, kako velikega pomena je naše društvo za izobrazbo in napredek naroda. Darovalcem iskrena hvala. Vama pa, Robert in Karolina, želimo mnogo sreče. Delujta v Kozjem v istem smislu, kakor sta na Zdobolu, na nas pa ne pozabita! — Predsedstvo bralnega društva.

— **Iz Trbovelj** nam pišejo: Za občinskega gerenta je bil mesto odstavitelja deželne nadoficijala gosp. Mercine Imenovan gosp. Gustav Vodusek, ki je dolgih 15 let načeloval kot župan naši občini. Gosp. Vodusek se ni imel časa, izjaviti se, je — li sprejme gerentstvo ali ne, že ga je nekdo napadel kot Susterčljanca ali nemškutarja ali kaj. Dotičnik, ki piše tako prismojene članke, ali ne pozna prav nič razmer v naši občini, ali pa hrepeni sam po gerentskem stolčku. Mi bi mu tega ne spodmikali, ako bi vedeli, da bo z njim zabrela luč, ki bi posvetila v razdrapano občinsko gospodarstvo in še bolj razdrapano politično naše razmere. Ker pa o tem njegovemu talentu prav zelo dvomimo, mislimo, da stori bolje, ako brzda še nekaj časa svoje častitljive. Kdor pozna 15letno Vodusko delovanje, si kot gerenta ne more želiti drugega kot njega in velik del prebivalstva je njegovo imenovanje z zadoščanjem pozdravil. Glede politične zanesljivosti gosp. Voduska govoriti bi bilo odveč; res je uradnik stare Avstrije, toda ohranil si je le slovensko srce, ki ga ni nikdar zatajil. Kdor vé, kolikokrat je gosp. Vodusek krenko in odločno branil narodno stvar, kako je zastavljal mnogokrat v lastno nevarnost svoj vpliv za osumljene Slovence v tistih časih, ko je bil doznik nekega lista še omizjen hladnič, ta se bo zgražal nad slinčnimi napadi. Mi le želimo, da bi vodstvo občine prešlo znotraj delavne in izkušene roke gosp. Voduska, ki naj take neosnovane in nepremišljene napade hladnokrvno preizra.

— **Železniška zveza Mursko polje.** Prekmurje. Iz Ljutomer nam nišlo: Ker je mirnova konferenca prisodila železnico Solite-Radgona Avstriji, je celo Mursko polje, velik del lutomerskih gor in vse Prekmurje odrezano od svetovnega prometa. Nastala je torej velika potreba zvezi železnice Gorja-Radgona - Ljutomer, ki bi sicer ostala

nekak tramway, s progo, ki vodi od Pragerskega čez Čakovec in Ljubljano. V poštev prideta dva načrta in sicer: zveziati Ljutomer z Ormožem ali s Čakovcem. Prej ko se bodo merodajni faktorji odločili za eno izmed teh dveh zvez, bo treba rešiti princip, ali bodo zidali železnico v prvi vrsti za momentano potrebo, ali pa jo bodo gradili za naš bodoči gospodarski razvoj. Za sedaj bi gotovo bila železnica Ljutomer-Ormož Murapoljem in Prekmurcem prikladnejša, kajti njihove dosedanje gospodarske zveze gredo v Maribor in Ljubljano, do katerih mest imajo nad Ormož bližje. Najbrž pa se bo naša trgovina v bližnji bodočnosti orijentirala proti Zagrebu, Reki in Beogradu in v tistem trenutku bo zveza s Čakovcem neprimerno ugodnejša kot ona z Ormožem. Razlika v dolgosti obeh prog ni velika, vendar bi bila zveza z Zagrebom čez Čakovec mnogo hitrejša, ker bi bila direktna, kakor ona čez Ormož, kjer bi se moralo dvakrat prestopiti. Upeštevati se bo morala tudi naša bodoča državna konstelacija. Po mariborski »Straži« se sicer poedine občine zavzemajo za zvezo Ljutomer - Središče, vendar nima ta zveza nobene utemeljitve. Železnice se menda ne bodo zidale za posamezne občine, ampak za razvoj celih pokrajin. Dobro bi bilo, če bi se o celi zadevi otvorila stvarna polemika.

Društvene vesti in prireditve.

— **Podporno in pravovarstveno društvo državnih uslužbencev za Slovenijo** v Ljubljani ima svoj redni mesečni sestanek v nedeljo, dne 5. oktobra ob 4. uri popoldne v društvenem prostoru Sv. Jakoba trg št. 8.

— **Cevljarska zadruga za Ljubljano in okolico** vabi gg. člane k izvanrednemu občnemu zboru, ki se vrši v nedeljo, dne 5. oktobra 1919, točno ob 9. uri dopoldne pri g. Val. Mraku, Rimska cesta 4. V istih prostorih se vrši tudi popoldne točno ob 2. uri zborovanje za ustanovitev »produktivne zadruge«. K obilni udeležbi članov vabi odbor.

— **Vaditeljski zbor ženskega telovadnega društva** v Ljubljani je določil sledeče ure za šolski naraščaj tork in petek ob 5. do pol 7. zvečer; za gojenke: sredo in soboto ob 5. do pol 7. zvečer. Cenjene starše prosimo, da ne pošiljajo otrok prezgodaj v telovadnico, ker se ista odpre šele tik pred poukom.

— **Žensko telovadno društvo** v Ljubljani naznanja, da se prične pouk telovadbe na vadnici v tork, dne 7. oktobra ob 5. popoldne.

— **Društvo slovenskih sodnikov** ima svoj izredni občni zbor v Ljubljani dne 2. novembra 1919 ob 10. uri dopoldne v justični palači soba št. 79. Spored: 1. Sedanja zakonodaja. 2. Stroga ločitve pravosodja od uprave. 3. Neposredna podreditev sodstva ministrstvu pravde v Beogradu. 4. Izenačenje službenih prejemkov z onimi srbskih sodnikov. 5. Razgovor o zadnjih imenovanjih in zasedba sodniških mest. 6. Skupno delovanje vseh sodniških organizacij. 7. Slučajnosti. Tozadevne resolucije se pošljejo tovarišem v roke poverjenikov, kjer pa teh ni, v roke sodnih predstojnikov do 20. oktobra 1919. Glede na važnost predmetov, se prosí polnoštevilne udeležbe.

— **Jugoslovanska filatelistična zveza,** sekcija Ljubljana. Naslov t. č. poverjenika: Fr. Križanič, Zrinskega cesta 5 prtl. desno. Ustmeno samo med 1/2. in 3/4. popoldne.

— **Na izrednem občnem zboru »Društva državnih računskih uradnikov za Slovenijo«** v Ljubljani se je izvolil nov odbor, obstoječ iz zastopnikov vseh državnih računskih oddelkov, ki se je konstituiral sledeče: Predsednik M. Soss, podpredsednik J. Dolžan, tajnik R. Lukež, tajnikov namestnik F. Urbanec, blagajnik K. Gruber, blagajnikova namestnik I. Gnidovec, odborniki A. Zajc, A. Pestotnik, Biber, Markič, Lenarčič, Čop in Keržin, namestniki Šporn, F. Štrukelj, Adamič, Korun, Pečnik, Biček, I. Pestotnik in Štukelj, pregledovalca računov Erman in Matičič. Na izrednem občnem zboru se je obširno razpravljalo o položaju drž. rač. uradništva z ozirom na znana načrta nove službene pragmatike. Organizirano drž. rač. uradništvo je z največjim ogorčenjem odbilo ta načrta službene pragmatike in sprejelo sledeče resolucije: 1. Določba o osnutku službene pragmatike, da uradniki novih skupin B in C nikakor ne morejo napredovati niti z imenovanjem v višji nego VII. (VIII.) činovni razred, je nepravilna, nesocialna in nedemokratska, nevedna naše države, zato jo naša organizacija z ogorčenjem odklanja. 2. Številni dosedanjih kategorij v službeni pragmatiki odgovarjajo faktični potrebi, zato naj tudi v novi pragmatiki ostane. 3. Dnevnicke oziroma družinske draginske doklade naj se z ozirom na tržne cene živil revidirajo vsaka tri leta. Glede aktivitetnih dokladov pa se mora vršiti revizija vsakih pet let. 4. Nova službena pra-

gmatica naj velja za vse državne nastavitve brez izjeme. 5. Na vseučilišču, ki se osnovalo v Ljubljani, naj se uvede kurz iz državnega računovodstva. Ker sta finančna veščina in državno računovodstvo v prav ozkem stiku, naj se predavanja iz državnega računovodstva spopolnijo s predavanji iz finančne vede. Kurz se mora dovršiti pred vstopom v službo. 6. Za računsko uradništvo je predpisano po naredbi iz leta 1866. gimnazija ali realka z maturo. Pri tej določbi mora ostati tudi v bodoče, ker je to predpogoj za tečaj na vseučilišču.

Vesela Narodne čitalnice v Hrastniku obeta biti najlepša letošnja prireditelj v Hrastniku, seveda, če nas tudi tokrat ne zapuste naši vrli okoličani: Trbovelci, Zagorjani in Dolanci. — Poleg običajnega srečovanja, godbe, plesa itd. se pripravljajo tudi originalne novosti, katere bodo presenečile gotovo vsakega obiskovalca. Po Hrastniku krožijo brzojavke, tičoč se veselic, ki obetajo čudne novosti. Veselica se prične ob 2 popoldne ob vsaki vremenosti. Komur je še v spominu lanske prireditelj čitalnice, je tudi letos ne bo zamudil.

Najnovejša poročila.

(Naše poročilo.)

TRIFKOVIČEVA KANDIDATURA IN DEMOKRATSKA ZAJEDNICA.

Beograd, 3. oktobra. Demokratska zajednica je imela danes sejo, na kateri je odklonila kandidaturu g. Trifkoviča za minjstrskega predsednika in vsako sodelovanje z njim. Na večer je obiskal g. Trifkovič g. Davidoviča, ki mu je obrazložil, da Demokratska zajednica ne smatra nje za sposobnega državnika, ki bi mogel sestaviti novo vladu. To izjavo je podal g. Davidovič g. Trifkoviču na temelju sklepov seje Demokratske zajednice. Po sestanku z g. Trifkovičem je posetil g. Davidovič sejo Demokratske zajednice, na kateri je referiral o izvršenem sklepu. Demokratski klub je odobril in vzel njegovo izjavo na znanje. — Tudi socialisti odklanjajo vsako sodelovanje z g. Trifkovičem.

KONEC TRIFKOVIČEVE KANDIDATURE.

Beograd, 3. oktobra. Ker Demokratska zajednica in socialisti odklanjajo sodelovanje z g. Trifkovičem in ker je g. Trifkovič v vsem mnogo slabši od g. Protiča, ni verjetno, da bi mogel sestaviti novo vladu. Pričakuje se, da bo g. Trifkovič še tekom jutrišnjega dne vrnil regentu poverjeni ml mandat.

NESOGLASJA MED RADIKALCI IN NARODNIM KLUBOM.

Beograd, 3. oktobra. V poslanskih krogih še mnogo govori o nesoglasjih, ki je nastal baie med Narodnim klubom in radikalci. Spor je nastal že takrat, ko je razpravljala opozicija o vrnitvi mandata g. Protiča regentu. Narodni klub je stal takrat na stališču, da se mandat ne sme vrniti. Povodom te debate je prišlo do hudega spopada in je g. Protič predlagal Narodnemu klubu separatistične tendence, ki se jih ne more trpeti. Nesoglasja so se povečala še vsled vesti, da se je član Narodnega kluba dr. Krnić na neki skupščini v Fužini deklariral kot republikanec. V radikalnih krogih se je danes zadrževalo, da pod takim okolnostni skupno delo ni mogoče.

KDO JE PEDLAGAL TRIFKOVIČA.

Beograd, 3. oktobra. Predsednik Narodnega predstavništva dr. Draža Pavlovič ni nasvetoval kroni, da poveri mandat za sestavo nove vlade g. Trifkoviču, marveč ga je predlagala opozi-

cija potom g. Pašiča na popolnoma ne-parlamentaren način.

ZOPET DR. DRAŽA PAVLOVIČ.

Beograd, 4. oktobra. Tolikor kakor gotovo je, da se mislja Trifkovičeva ne bo posrečila. Prestolonaslednik je poveril mandat Trifkoviču v prvi vrsti zbog tega, da pokaže, da stori vse, kar je mogoče, da se sestavi parlamentarna vlada. Čim se izkaže, da tudi Trifkovič ne bo mogel sestaviti kabineta, bo prestolonaslednik, kakor se zahtuje v političnih krogih, poklical k sebi znova predsednika Narodnega predstavništva dr. Dražo Pavloviča ter ga pozval, naj še enkrat poskusi svojo srečo. Šance za to drugo misljo so za Pavloviča ugodnejše.

V ITALIJI SE BRANJO D' ANNUNZIJ.

Rim, 3. oktobra. »Osservatore Romano« obsoja v svojem uvodniku vse prekucijske nastope, ki so se v zadnjem času pojavili v Italiji in napada zlasti ostro D' Annunzija radi njegovega pustolovstva z reško zadevo. List zahteva, da se naj vsem spornim vprašanjem pusti, da se počasi in sama rešijo, kajti s pustolovčinami le trpi ugled Italije. Voda italijanske katoliške stranke, bivši finančni minister Nedda, odločno zavrača sumnje, da bi bil v kakršnikoli zvezi z D' Annunzijem in reškimi dogodki.

AMERIŠKI MORNARJI SO SE IZKRALCI V DALMACIJI NA POVELJE ANGLEŠKE ADMIRALITETE.

Basel, 3. oktobra. »Echo de Paris« poroča iz New Yorka, da je zavladalo v političnih krogih veliko razburjenje, ko se je raznesla vest, da so se ameriški mornarji izkralci v Dalmaciji na povelje angleške in ne ameriške admiralitete. Državni tajnik Daniels sprva tem vestem ni hotel verjeti, kasneje pa je prejel službeno obvestilo, da so se ameriški mornarji res izkralci na povelje angleške admiralitete.

Naši vjetniki.

— Naši vojni vjetniki v Sibiriji. »Slovenski Rdeči križ« v Ljubljani je prejel imenik vojnih vjetnikov, ki se nahajajo v 1. jugoslovanskem polku v Tomsku, in sicer se nahajajo tam: Jenko Franc, Rateče, 1888. l.; Tomšič Andrej, Postojna, 1883. l.; Pahor Alojzij, Hudilgo Selo, Primorsko, 1891. l.; Rožna Josip, Brežice, 1893. l.; Kordiš Andrej, Novo mesto, 1898. l.; Zolšek Alfonz, Braslovce, 1892. l.; Pernovski Stefan, Grad, Gorica, 1888. l.; Poka Ludvik, Žužemberk, 1890. l.; Janežič Josip, Brežice, 1892. l.; Držgler Adolf, Kamnik, 1889. l.; Prešeren Josip, Radovljica, 1896. l.; Miglič Mihael, Kranj, 1878. l.; Ciprijan Lukež, Pazin, Istra, 1897. l.; Klavžar Ivan, Cerklje, 1885. l.; Pfister Jakob, Maribor, 1895. l.; Kolman Franc, Radovljica, 1878. l.; Razinger Ivan, Radovljica, 1882. l.; Videčnik Iga, Konjice, 1887. l.; Renko Ivan, Kamnik, 1894. l.; Potočnik Jakob, Kamnik, 1892. l.; Pavlič Anton, Bikovec, 1887. l.; Strupič Ivan, Kranj, 1881. l.; Medved Matija, Drenje, Tolmin, 1893. l.; Babič Jakob, Trst, 1887. l.; Naglič Fran, Smartno, Štajersko, 1884. l.; Ferik Josip, St. Ilj, 1895. l.; Eržen Anton, Kranj, 1889. l.; dr. Vertačnik Alojzij, Ljubljana, 1884. l.; Kos Mato, Celje, 1894. l.; Radovič Anton, Poreč, 1892. l.; Smit Anton, Bistrica, Rožna dolina, Koroška, 1889. l.; Kopše Josip, Ptuj, 1884. l.; Malič Anton, Mirna, Gorica, 1876. l.; Marsetič Josip, Dekani, Primorsko, 1888. l.; Šircelj Josip, Kostanjevica, 1884. l.; Hazl Avg., Pressburg, 1889. l.; Črepiček Franc, Celje, 1894. l.; Babič Martin, Ljutomer, 1892. l.; Zajc Josip, Trzin, 1879. l.; Ostanek Franjo, Trst, 1893. l.; Gliha Maks, Logatec, 1893. l.; Bratina Josip, Ajdovščina, 1892. l.; Kozak Josip, Ljubljana, 1895. l.; Gabrček Stanko, Krško, 1893. l.; Rila-vec Avgust, Trnovo, Gorica, 1890. l.; Nefat Anton, Rovinj, 1893. l.; Šimovc Andrej, Kamnik, 1889. l.; Križman Franc, Kamnik, 1891. l.; Mohor Ivan, Loški potok, 1894. l.; Brun Stefan, Ziri, 1881. l.; Erjavc Andrej, Moste, Ljubljana, 1887. l.; Bričko Ivan, Železna kapla, 1877. l.; Šimovšek Franc, Kostreznica, 1886. l.; Vitigol Ignacij, Velika Loka, 1891. l.; Štainer Ludvik, Padgona, 1891. l.; Jug Maks, Selo, Gorica, 1893. l.; Pičelj Franc, Toplice,

1887. l.; Volac Ivan, Slov. Gradec, 1889. l.; Go-dine Leander, Trst, 1897. l.; Štrukelj Alfonz, Tolmin, 1894. l.; Godina Vinko, Hrpelje, Voloska, 1894. l.; Lah Anton, Sežana, 1893. l.; Pri-vošnik Blaž, Zalec, 1889. l.; Rozman Viktor, St. Vid, Ljubljana, 1892. l.; Čeh Ivan, Ptuj, 1896. l.; Jaklič Josip, St. Mihael, 1896. l.; Slatner Alojzij, Novo mesto, 1887. l.; Gražer Lov-renc, Uduca, 1892. l.; Gorenc Martin, Krško, 1888. l.; Markun Ivan, Predvor, 1886. l.; Jamnik Ivan, Sv. Križ, Maribor, 1895. l.; Vogrinc Iv., Nadolje, 1893. l.; Bavčan Franc, Dornberg, Gorica, 1891. l.; Mozetič Josip, Gorica, 1892. l.; Kravanja Andrej, Bovec, 1892. l.; Škrlj, Koper, 1886. l.; Damjančič Anton, Op., Cadež Alojzij, Skofja Loka, 1881. l.; Ivan, Laporje, 1884. l.; Cvikič Anton, 1892. l.; Kolman Anton, Barbo, Istra, 1894. l.; Jamar Franc, Donje, 1886. l.; Peček Franc, Želminje, 1895. l.; Obershel Andrija, Sežana, 1894. l.; Likar Ivan, Postojna, 1889. l.; Koderca Franc, Reka, 1881. l.; Kmetič Anton, Ptuj, 1894. l.; Svenišek Ernest, Sončije vas, Štajer-sko, 1887. l.; Štrle Anton, Postojna, 1895. l.; Štopnik Franc, Slov. Gradec, 1886. l.; Pavlo-vič Anton, Poreč, 1887. l.; Kelih Andrej, Celje, 1892. l.; Duler Valentin, Dobrlava, 1889. l.; Gonjač Josip, Koper, 1875. l.; Sonce Ivan, Trst, 1885. l.; Deluk Ivan, Koper, 1875. l.; Ker-šič Ivan, Poreč, 1887. l.; Paškulin Leonard, Gorica, 1894. l.; Jurman Josip, Nova vas, Tolmin, 1884. l.; Cerkenik Ivan, Sežana, 1881. l.; Sošič Miha, Opčine, Trst, 1890. l.; Rila-vec Josip, Gorica, 1881. l.; Kavčič Anton, Zabče, Tolmin, 1886. l.; Markeli Ivan, Radovljica, 1894. l.; Možina Franc, Voloska, 1894. l.; Frajnhart Josip, Gorica, 1886. l.; Kurnik Mar-tin, Trbovlje, 1893. l.; Zgajner Ivan, Petran Stefan, Dolgi vrh, Sv. Jure, Medimurje, 1894. l.; Mlakar Karel, Celje, 1892. l.; Vatovec Josip, Postojna, 1880. l.; Kusold Alojzij, Tre-veljevo, 1890. l.; Osvirk Franc, Celje, 1893. l.; Metelko Josip, Raka, 1894. l.; Zavrtnik Fer-dinand, Gornji grad, 1894. l.; Snofel Ivan, Ma-ribor, 1883. l.; Sostić Anton, Opčine, Trst, 1886. l.; Khik Ivan, Sevnica, 1874. l.; Aubi Albin, Litija, 1894. l. (Dalje prihodnji.)

O organizaciji beguncev in izseljencev.

Zapuščenost, raztresenost in neugodni položaj silijo vse, ki so prišli iz zase-denega ozemlja k združitvi. Kakšna naj bo organizacija, ali naj jih bo več ali samo ena, o tem so mnenja različna, eno pa je jasno, da se mora gibanje na eni strani v politično, na drugi v gospodarsko in kulturno smer. Ravno radi negotovosti, kaj je storiti v političnem oziru, kaj moremo in kaj smemo mi sami, pa tudi naše vlade za neodrešene kraje, so mnenja različna. Pravo jasnost in končno smer bo itak mogoče določiti šele, ko se definitivno odloči usoda te dežele.

V nekem oziru je treba pa že naprej razjasniti pojme, da se ne bo skušalo ustvarjati nekaj nemogočega. Organizacija kakršna si bode, ki bi imela sedež v naši državi, ne bo mogla biti pred svetom in pred vladami zastopnik in reprezentant celega naroda, tudi neodrešene kraje, še manj more dobiti oblike kake vlade, ker bi si tega nobena vlada na svetu ne pustila dopasti, najmanj pa italijanska. S tem so že podane tudi meje, v katerih se lahko mirno vrši delovanje Narodnega sveta. On naj bo zastopnik in predstavnik beguncev in izse-ljencev iz zasedenega ozemlja v politični, gospodarski in kulturni smeri. Seveda bi lahko izvrševal pri tem tudi to funkcijo, da bo povsod in v vsakem oziru zagovarjal interese neodrešenih krajev in njegovega prebivalstva ter postal gonilna moč v narodu, katerega naj pripravlja osvoboditev.

Taka organizacija naj bi postal Narodni svet za jugoslovansko Primorje, ki naj bi bil tedaj zastopstvo in predstavništvo vseh beguncev in izseljencev v političnih, gospodarskih in kulturnih zadevah. V njem naj bodo primerno zastopani vsi deli neodrešene domovine, Istra, Trst, Gorica in Notranjska, strankarska pripadnost ne sme imeti nikakega vpliva, ker mora biti sam tako po svoji sestavi, kakor po svojih tendencah strogo in samo na rodna institucija, katere izključuje vsako strankarstvo.

Narodni svet naj vrši svojo nalogo potom svojega predsedstva, ki posluje v Ljubljani in ki je v stiku z begunci in izse-ljenci potom okrajnih in krajevnih odborov, kakor tudi direktno.

Da bi mogel Narodni svet varovati in-terese ljudstva, katero zastopa, mora imeti tudi v vladni primerne zastopnike s po-trebnim vplivom in tudi aparatom.

Razen organizacije Narodnega sveta bo potrebna gotovo tudi organizacija, ka-tera bo vršila nalogo, gojiti v narodu smisel za skupnost, buditi njegovo samozave-st in v prvi vrsti pripravljati popolno zdru-žitev vseh delov troimenega naroda, tudi onih, katere namerava za sedaj tuje nasilje odtrgati od njega. Taka organizacija bo uspešna le tedaj, ako se razširi po celi dr-žavi, mora biti zadostno pripravljena in bo zato mogoče o njej začasno le razpravljati.

Ker združiti predsedstvo Narodnega sveta v sebi vse dosedanje funkcije, ki jih je vršil Begunski svet in razni odbori, bo urediti posebej še edino vprašanje podpore našega dijaštva. V tem oziru bo na vsak način potrebna podporna organizacija, in sicer dijaško podporno društvo, katero bo moralo takoj pričeti z delom.

O vseh teh in mnogo drugih vpraša-njih bo potreben temeljit razgovor, kajti mora privedi tudi do zaželenega uspeha.

Mariborska porota.

Maribor, 1. oktobra.

Vojska na Pohorju.

Danes popoldne se je pred porotnim sodiščem končala vojska, ki so jo izvo-jevali v noči 9. januarja pohorski fantje. Prvi konec te vojne je bil en mrtvec in več ranjenih. Drugi konec je sledil de-loma pri okrajnem sodišču, večinoma pa pred poroto. Jožef Belšak in Janez Vidovič, oboje iz vasi Pohorja, sta si bi-la že dolgo časa »v laseh«, kajpada za-voljo de-le. Ko sta bila na fronti, sta si pisarila pisma, polna groženj, da drug drugega spravita s sveta, če se kje snideta. No, vojna in razmere so preskrbele, da do tega ni prišlo. Vojna je za oboja srečno minila, pohorski fant-je so se večinoma vrnili domov in ker jim je postalo dolgčas po vojni, so jo napravili sami med seboj. Belšak je ne-srečnega dne 9. januarja drva vozil in zraven pridno — pil. Židane volje je ču-til v sebi potrebo izjaviti tovarišje z vriskanjem »auf b's krucifix!« Večina njegovih znancev je tisti večer pri Frid-auerju luščila koruzo. Okrog 9. ure po-noči so se odpravili — dekleta klicat. Tako vsaj trdijo danes. V resnici pa so se šli pripraviti za boj. Kajti ne le, da je Belšak ves dan »aufb'jkov«, tudi od nasprotni strani se je razširil glas po vasi, da postavijo, če treba, magari »štiri kompanije« na bojšče. Ena stran-ka se je zbrala pri Mariji Topolovec, druga pri Nežiki Emeršič. Kar zaslišijo oni zgoraj Belšakov glas, ki je prihajal od spodaj, ta glas pa je bil tak, kakor da se je vojska že začela. In to je bilo tudi res. Ko so oni od Emeršičeve Mj-ke prišli v bližino Topolove Nežike, so se že izvršile prve poskušnje puščanja krvi pohorskih junakov. Prepričani smo, da bi nam vrli pohorski junaki ne bili preveč hvaležni, če bi na tem me-stu vestno sledili podrobnostim te voj-ske. Omejimo se le na splošno: frčalo je kamenje, pokale so prekle, bliskali so se bajonetje ter se zasajali v mehka vročerkurna telesa. Konec pa je bil ta da sta se Belšak in Vidovič zgrabila sama in Vidovič, naravnost v srce za-det, je uro pozneje že zginit med sveto vojsko onega sveta. Zadet v srce, je še zakričal: »Ježuš, Artiček me je pičil!« (Artiček je namreč vulgo ime Belša-kovo.) Belšak se je radi uboja svojega tekmeča že pri zadnji poroti zagovarjal. Ker pa ves dejanski položaj takrat še ni bil dovolj pojasnjen, se je razprava pre-ložila. Porotniki so potrdili vprašanje na uboj, zanikali pa vprašanje na silobra-nu, s čemer se je Belšak zagovarjal. Na podlagi tega izreka je bil Belšak ob-sojen na dve leti težke ječe in pa mora mater ubitega plačati 3000 kron odškodnine.

Razne stvari.

* Hči Dostojevskega Almée pri-de v Prago. Tako poročajo »Lidove Noviny« ter dostavljajo, da ima Almée Dostojevski namen zbrati v Pragi živopisne podatke o svojem očetu ter izdati veliko živopisno delo o njem.

Aprovizacija.

† Aprovizačni pododsek, ki nakazuje v torkih premog in bolniški sladkor, na-znanja, da mora vsaka stranka, ki hoče imeti kako nakazilo, prinesiti prihodnjic s seboj svojo rečco ali zeleno hišno legiti-macijo. Brez hišne legitimacije ne dobi no-bena stranka več nakazila za blago.

† Čevlji z lesenimi podplati. Mestna aprovizacija ima v zalogi še nekaj parov čevljev z lesenimi podplati za delavce in služkinje. En par stane 20 kron. Kdor rabi take čevlje, naj se takoj zglozi na magistra-tu, Galetova hiša, pritličje, levo, ker po-zeje takih čevljev aprovizacija ne bo več dobila in oddajala.

Poizvedbe.

— Pri požaru na Marijinem trgu odnesel je nekdo še skoraj nov dežnik, katerega sem v najbolj kritičnem trenotku položil ob stran, da pomagam pri rešilni akciji visoko na oknu vsehčih ne-srečnic. Oni, ki je dežnik pobral, se najpriaznejše naprosi, da ga vrne last-niku kurjaču na obrtni šoli ali ga pa od-da pri uredništvu lista, oziroma na po-litiji proti naknadni nagradi.

— Pri večeršnjem požaru na Mariji-nem trgu se je izgubil dežnik. Najditelj se prosi, da blagovolji naznaniti svoj naslov na H. Brenc, Cegarjeva ulica 12. 9879

— Klešnik Veronika, ki ima svojega moža Antona Klešnika v italijanskem vjet-ništvu, naj naznani svoj naslov na »Sloven-ski Rdeči križ«, Ljubljana, Poljanska ce-sta 4.

Darila.

Upravištvu našega lista so poslali: Za Ciril - Metodovo družbo: G. dr. Alojzij Kokalj, odvetnik v Ljubljani, 50 K, v počaščenje spomina svojega dolgoletne-ga šefa pok. gosp. dr. Fr. Stora in tehni-čno osobje dramskega gledališča 170 K, mesto venca na krsto gosp. Ign. Borštnika, Skupaj 220 kron.

Srčna hvala! Zahvala. Ravnateljstvo državnih že-leznic v Ljubljani je darovalo iz prispev-kov uslužbenstva »Slovenskemu Rdečemu križu« v Ljubljani 1500 kron, za kar izreka predsedstvo »Slovenskega Rdečega križa« najtoplejšo zahvalo.

— Družbi sv. Cirila in Metoda polaga na oltar g. dr. Alojzij Kokalj, odvetnik v Ljubljani svoto 50 K v počaščenje spomina svojega dolgoletnega šefa pokojnega gospoda dr. Frana Stora.

Prošnja.

Dne 28. septembra 1919 je požar uni-čil v Malem Lipju občina Žužemberk pete-rim posostnikom poslopja in s ploh ves imetek.

Vas je sploh znana kot siromašna, ka-kor je taka Suhokrajna, zato je udarec tem huji in usodopolnejši, zlasti ker je zima pred durmi in je treba hitrega dela in pomoči, da pridejo nesrečneži pravočasno vsaj deloma pod streho.

Zato podpisani odbor, ki si je stavil nalogo, da ubogim pogorelcem čim naj-uspešnejše pomore, apelira na milosrdnost javnosti, da prisloči s prispevki tem reve-žem na pomoč, ter prosi, da se darovi v kakršnikoli obliki pošiljajo odboru na na-slov:

»Odbor za odpravo pogorelcem Malolipje pri Žužemberku«.

Žužemberk, dne 1. oktobra 1919.
Josip Stupca Iv. Cirik Al. Hotko
župan. d. upr. trgovec.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Valentin Kopitar.
Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Št. 15.998 — 1919.

9832

Razglas

glede uporabe električnega toka iz mestne elektrarne in plina iz mestne plinarne.

Mesto Ljubljana stoji pred znanim dejstvom, da bo zadostna pre-skrba občinstva s svečavo in premogom tekom prihodnje jeseni in zime izključena.

Zato je treba pravočasno uporabiti vsa sredstva, da ne bo v Ljubljani zavladala splošna tema.

Mestni magistrat mora uporabo elektrike in plina omejiti samo na najnujnejše potrebe. Le tedaj bo mogoče mestni elektrarni in plinarni vzdržati redni obrat preko zime.

Javni uradi in pisarne, kakor tudi trgovine morajo omejiti svoj delavnost na čas dnevne svetlobe, katero je treba docela izkoristiti.

Vsa ostala razsvetljava po gostilnah, kavarnah, delavnicah in za-sebnih stanovanjih se mora omejiti do najnujnejše potrebe.

Te omejitve bo seveda mogoče doseči le potem strogih uradnih odredb in kazni, ker je znano, kako težko je prepričati posameznika, da bi žrtvoval v splošno korist del svojih udobnosti.

Občinski svet ljubljanski je v svoji seji dne 16. septembra 1919 soglasno sklenil, da stopijo s 1. oktobrom letos v veljavo sledeče omejitve glede uporabe elektrike in plina iz mestnih podjetij:

1. V času od 1. oktobra 1919 do 31. marca 1920 se bode oddajal plin in elektrika za vse pisarniške prostore samo od 8. ure zjutraj do 3. ure popoldne — zato naj se po vseh javnih in zasebnih uradih razdelijo uradne ure na dnevni čas. Izven navedenega časa je vsaka uporaba pli-nove in električne luči v pisarniških prostorih in pritliklinh prepovedana.

Čas od 3. do 4. ure naj se porabi za snaženje uradov.

Izveti so le javni uradi, ki morajo lmeti nočno službo, tam je samo najpotrebnejša luč vsakočasno dovoljena.

2. Soliski pouk naj se razdeli na dnevni čas. Uporabljajo naj se po možnosti opoldanske ure, da lahko odpade večerni pouk.

3. Trgovine in skladišča ne smejo uporabljati plinove in električne luči pred 8. uro zjutraj in

od 1. do 31. oktobra ne po 5. uri popoldne;

» 1. novembra do 28. februarja ne po 4. uri popoldne in

» 1. marca do 31. marca ne po 5. uri popoldne.

Izveti so le trgovine z živili, drogerije, lekarne in trafike; te smejo uporabljati omejeno razsvetljavo od 7. ure zjutraj do 7. ure zvečer.

4. Za delavnice, gostilne, kavarne in druge javne lokale naj se na-tačno določi pri posamezniki velikost in število luči. Za princip naj velja, da sme goriti največ polovica preje običajne razsvetljave. Ostala žarila naj se odstranijo.

5. Vsaka reklarna razsvetljava je prepovedana ravno tako, kakor sleharna luč v izloženih oknih ali pred vhodi in okni javnih in drugih lokalov.

6. V hišnih vežah, na stopniščih in hodnikih so dovoljene le 10-svečne žarnice ali najmanjše plinove svetilke, goreti sme le polovica preje običajnih luči, in sicer najdalje do 9. ure zvečer. Zjutraj se te luči sploh prepovedane.

7. Za privatna stanovanja se naravnost določi, katero množino električnega toka sme stranka na dan porabiti v posameznih mesecih.

Za merilo naj velja poraba toka 25-svečne žarnice, ki sme goriti do 10. ure ponoči, odnosno kolikor se poprej ugasuje, toliko časa sme goriti zjutraj.

Za stanovanja do največ štirih stanovanjskih prostorov (vštevši kuhinjo), se dovolita dve žarnici po 25 sveč, za stanovanja z več kot štirimi stanovanjskimi prostori pa tri žarnice po 25 sveč.

Seveda se priporoča uporabljati manjše žarnice, katere potem lahko gorijo v večjem številu, oziroma dalj časa, ker porabijo manj električnega toka.

Izvedba predpisov pod točko 7.:

Od solnčnega zahoda do 10. ure zvečer je potrebna luč v posa-meznih mesecih:

oktober	142 ur	januar	161 ur
november	162 »	februar	125 »
december	175 »	marc	114 »

iz tega sledi:

a) da imajo stranke do štirih stanovanjskih prostorov pravico po-rabiti električnega toka na dan v mesecih:

oktober	257 vatov	januar	291 vatov
november	307 »	februar	250 »
december	316 »	marc	206 »

b) stranke z več kot štirimi stanovanjskimi prostori pa na dan po mesecih:

oktober	385 vatov	januar	436 vatov
november	454 »	februar	375 »
december	474 »	marc	309 »

Tako določena množina električnega toka je za vsako gospodarstvo

obilna dovolj. Dokaz temu, da tolike porabe v zasebnih stanovanjih tudi pred vojno ni doseglo niti polovica elektrarniških odjemalcev.

Strankam, ki imajo podnajemnike, se izjemoma sme dovoliti za vsakega podnajemnika ena 25-svečna svetilka več. Podnajemniki se bodo upoštevali le tedaj, če jih stranka naznani pismeno najkasneje do 15. okto-bra 1919 ravnateljstvu mestne elektrarne.

Kdor bi pa kljub prepovedi v stanovanju prekorajši dovoljeno mno-žino električnega toka, temu se zaračuna vsak več porabljeni hektovat po desetkratni enotni ceni.

8. Električni monterji se smejo uporabljati od 1. oktobra do 31. marca izključno le pri dnevni svetlobi, sicer se bo tok odklopil.

Dijakinja se sprejme na stanovanje in hrano. Kje, pove upravnistvo Slovenskega Naroda. 9865

Učenka, katera bi doma spala, se sprejme v trgovino Fr. Kham, Ljubljana, Miklošičeva cesta 8. 9866

Učenec za špecerijško trgovino se sprejme. **Franja Kosak**, Sv. Florijana ulica 1. 9868

Lepa jabolka se prodajo na debelo in drobno na gradu Ročen pod Šmarno goro. 9878

Francuski glasovir ide u kuću poučava, Adresa u upravi Sl. Nar. 9861

Stanovanje (soba, kuhinja) se odda proti potrebi. Sodna ul. 3, I. nadst. desno. 9855

Iščem koncipijenta, dr. Juro Hrašo, vec, odvjetnik v Celju. 9869

Fotoparat 13x18 in 18x24 z vsemi potrebnimi priboroma. Med. drogerija B. SINKOVEC, Kranj. 9870

Stedilnik, malo rabljen, z eno in pol ploščami za desno stran in belimi pečnicami, se prodaja. Več v Dalmatinovi ul. 11, I. nadst. 9885

Prodaja več špecerijškega blaga, okrogla kamenita miza, nekaj sodov in pohištva. Prodaja se od ponedeljka naprej v Kolodvorski ul. 32. 9885

Prodaja dva vagona živega apna po K 38—100 kg loco Ledence Koroško. Janez Pečnik, Zgornje Borovlje, Ledence, Koroško. 9872

Prodaja vrhna zimska jop (Überjacke), poponoma nova, modra, v Gajevi ulici št. 2, I. nadst. 9873

2 absolventinji trg. tečaja iščeta primarne službe v Ljubljani ali na deželi. Naslov v upr. Sl. Naroda. 9859

Solicitatorja sprejme po ugodnih pogojih dr. Ivo Benkovič, odvjetnik v Ljubljani, Miklošičeva c. 6. 9853

Kovač, dober in vreden, — se takoj sprejme — pod zelo ugodnimi pogoji za Jesenice. Naslov na G. P., Jesenice - Sava 1. 9849

Hiša, majhno, 2 do 3 sobe in kuhinjo, v bližini mesta, kupim. Ponudbe pod "Hiša majhna 2/3" na upravnistvo Slovenskega Naroda. 9877

Nacionalna registrirna blagajna, pisalni stroj "Underwood" in kitaro napredaj. Naslov pove upravnistvo Slovenskega Naroda. 9881

Proti dobri odškodnini iščem stanovanje 2 sob. Pojasnila v Anončni ekspediji Al. Matelič, Ljubljana, Kongresni trg 3. 9863

5 vagonov krompirja ima napredaj postavljeno na postajo Bitnje ali Škofjo loko ANTON CEGNAR, Zabnica pri Škofji loki. Cena po dogovoru. 9862

Zobotehnik prve vrste, popolnoma samostojen, spreten z zlatom in kavčkom, se išče za Maribor. Cenj. ponudbe na nabiralnico inšertov, Grajska ulica 15, Maribor. 9808

Bežinska družina nudi 15 letnega dečaka, resnemu moštru za čevljarstvo vajenca. Zadržuje poslati naslov pod "Marjiv 9857" na upr. Sl. Nar. 9857

Zamenjati se 2 majhni stanovanji z enim velikim s tremi sobami. Pismene ponudbe pod "Tri sobe" 9880 na upravnistvo Slovenskega Naroda. 9880

Deček, priden in poštenih staršev, 17 let star, ki ima veselje do mesarske ali sedlarske obrti, išče mesta. Alojzij Steblaj, Golo 10, pošta Ig pri Ljubljani. 9883

Išče se spretna in inteligentna prodajalka za modno in konfekcijsko trgovino, zmožna nemškega ali znanosti hrvatskega jezika. Oferti Zagreb, Dvorana blusa, Ilica 21. 9884

Poslojce pripravno za tovarno se kupi ali vzame v najem. Reflektira se na vodno moč ali električen tok. Ponudbe na Ljubljana, poštni predal 162. 9894

Kupit se hiša, oziroma zamenja za majhno, hno, novo vilo (z dvema velikima vrtovima, njiva, gozd) ob križišču železnice. Več se izve pri g. Mraku, restavracija, Ljubljana. 9834

Stavbeniki in hišni posestniki Več novih raznih sobnih počti po zmernih cenah, ki jih ima napredaj ALOJZ VECAJ, Trnovsko predmestje, Veliki Stradan 9, v Ljubljani. 9893

Trgovci špecerist želi vstopiti kot družinski članik z deležem in sodelovanjem v dobro idočo trgovino, če tudi samo z deželimi pridelitki. Pismene ponudbe pod "Trgovci 30.000/9854" na upr. Sl. Nar. 9854

Akademik, begunec, išče primerne pisarne za popoldanski čas, da bi lahko nadaljeval svoje študije. Ponudbe pod "B. Akademik 9891" na upravnistvo Slovenskega Naroda. 9891

Službe kot skladiščnik ali kaj sličnega, ali tudi kot spremljevalec blaga po železnici, zanesljiv in spreten mladenič. Ponudbe pod "Postojak" na Anončni zavod Drago Beselj, Ljubljana, Cankarjevo nabr. št. 5. 9892

Profesor
dr. BOTTERI
ordinira zopet.

2 djevojke za vsaki kučni posao prima Stjepan Majer, Petrinja (Hrvatska). 9844

Častniški plašč, nov, zelo lep, se prodaja. Ogledati je pri gosp. Reiserju, krojaču, Resljeva c. 9818

Prodaja se približno za en vagon desk in tramov od barak. Lepi pot št. 3, Ljubljana. 9838

Kupujem vse rabljene stojala in šivalne stroje. Josip Petelič, Ljubljana. 9834

Hiša z vrtom se prodaja v Šmarju, stev. 9, pošta Šmarje-Sap, Dolenjsko. 9822

Sivinja na dom (otročka dela) se sprejme. Zgledati se je v trgovini M. Tičar, v Selenburgovi ulici. 9835

Karbid in karbidne svetiljke razpošilja vsako množino tvrdka MARTIN SUMER, Konjice. 9465

Kositerne posode od ameriškega petroleja kupuje Sever & Komp., Ljubljana, Wolfova ulica 12. 9515

Išče se izvežbana frizerka in manikerka za 1. november. Cenj. ponudbe na Mares gledališki frizer Maribor. Gosposka ul. 27. 9809

Sivilja se sprejme v trajno delo. — Izdelovalnica steklenic (modernej, Anna Hutter, Dunajska c. 6, II. 9811

Tesarji kakor tudi več učencev se sprejme proti dobremu plačilu v trajno delo. **Anton Steiner, mestni tesarski mojster**, Ljubljana, Jeranova ulica št. 13. 9844

Begunec, bivši častnik sedaj vojaščin, prost, išče mesto kontorista, najraje v Ljubljani. Nastopi lahko takoj. Dopisi pod "Begunec" na upr. Sl. Naroda. 9784

Usnjarske pomočnike išče tovarna usnja proti dobri plači. Vstop v najkrajšem času. Ponudbe pod "308 9815" na upr. Slov. Naroda. 9815

Krepak deček poštenih staršev, biva-joč v Ljubljani, se sprejme v pouk v manufakturno trgovino v Ljubljani. Ponudbe poštno leže "Manufakturni 9817". 9817

Pohištvo v vseh modernih slogih priporoča po zmernih cenah Fran Škafar, Ljubljana, Rimska c. 16. Stavbeno in pohištveno strojno mlarstvo. Kupujem tudi les vsake vrste. 1072

Kupujem smrekov les, jelka, hrastov, ali okrogel ali rezan. Cene za les naložen v vagon se naj naznanijo na V. SCAGNETTI, parna žaga za drž. kodovom, Ljubljana. 2048

Dobro izvežban brivski pomočnik se sprejme. Prednost imajo oni, ki se deloma razumejo na gledališka dela. Cenj. ponudbo na Mares, gledališki frizer, Maribor, Gosposka ulica 27. 9810

Ortopedične čevlje ter čevlje za vsake dobavljajo specialna trgovina Walter, Gradec, (Graz) Leonhardstr. 48. Največja zaloga vsakovrstnih vlog za ploščate in neenake noge tudi po modelu in zdravniški naredbi. 9649

Motor, kompletan z gumijem, znamke "Frera", 5 HP, splošno priljubljen po svoji kakovosti, s priklonim vozom "Torpedo" se prodaja. Ogleda se pri Petru Škafar, mehanična delavnica, Rimska cesta. 9715

Službe išče oženjen vrtnar brez otrok, zmožen vseh vrtnarskih del, tudi vzajem vrt v najem, najraje na kakšni graščini ali kako boljše vrtinarijo v Jugoslaviji. Ponudbe na upravnistvo tega lista pod "vrtinar 9434". 9434

Službe išče, privatno ali v kakih tovarnih, priden in pošten 20 leten mladenič, izučeni mehanik, zna vsa v mehaniki stroko spadajoča dela na primer pri kolesih, motornih kolesih, in avtih. Bil je tri leta v vojski kot sofer in je prišel sedaj iz italijanskega ujetništva. Naslov se prosil pod E. K. Laftersberg 352 pri Mariboru. 9812

Velika množina debelih hrastov in in drugega lesa, stavbne in za kurjavo, v gozdnih parcelah, oddaljenih 15—35 minut od železniške postaje, se na razpoloži. Delavci in vozniki se tu dobijo. — Kupcu se lahko da na razpoloži tudi vodna žaga. Kje, pove upr. Sl. Nar. 9807

Stanovanje v Vodmatu, obstoječe iz dveh sob, predsobe, kuhinje in drvarnice, snažno, na novo pleskano, z elektr. razsvetljavo, se radi obiska Seloobveznih otrok v mestu, zamenja proti enakemu v mestu. Stanovanje se nahaja v bližini garnizijske bolnice. Pismene ponudbe pod "Zamenjava stanovanja/9836" na upr. Slov. Naroda. 9836

Primerne službe išče 35 let star uradnik, ki je bil do vojske samostojen. Prosilec je absolut dunajske državne obrtne šole ter ima obširno tehnično znanje, kakor tudi dolgoletne izkušnje v trgovskem poslovanju. Govori slovensko, srbohrvatsko, laško, francosko in nemško. Nastop mogoč takoj. Prijazne ponudbe na upravo tega lista pod "Pomoč velepodjetja/9714". 9714

Skladišče in lokal se išče za takoj v mestu, lokal event. za novo leto. Ponudbe pod "Skladišče" na Anončni zavod

Drago Beselj
Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5. 9890/9733

4 milijarde mize s keji in krogljama ima napredaj M. Pippas, Maribor, Grajska ulica 8. 9772

20 vagonov ječmena napredaj franko Ljubljana, Celje-Maribor. Breznik in drug Celje. 9798

Dehtila poštenih staršev se sprejme v trgovino. Naslov se izve v upr. Sl. Nar. 9833

Vsaka množina volne se dobro prodaja pri Fran Pogachniku, Ljubljana, Dunajska c. 36. 9656

Lepa železna otroška postelja z zimsko se prodaja. Vrhovčeva ulica št. 9/I. levo. 9830

Dijak, ki je absolviraj z dobrim uspehom gimnazijo, išče proti brezplačni instrukciji stanovanje. — Kje, pove upr. Sl. Nar. 9826

Več vagonov zrelega sadja za mošt franko postaja Ptuj kupimo. Ponudbe na trdnico Simon Hutter sin Ptuj. 9367

Sprejme se popolnoma več in sposoben delovodja pri večjem podjetju za izdelovanje mila. Pismene ponudbe na upr. Sl. Nar. pod "Milo/9769". 9769

Vreče iz jute rabljene, u veoma do-žito, siemenje i ine svrhe prodaje firma Pava Weiss, Ilica 21, Zagreb. 9785

Konjiček-pony, zom in vso opremo radi preselivite takoj prodaja. Jeranova ulica 15, Ljubljana, Trnovo. 9787

Iščem izdelovalce lesenih čevljev eventualno prodam večjo množino moških lesenih podkovanih podplatov. Ponudbe: **Frković, Stritarjeva ulica 7, dvorišče**. 9777

Išče se stanovanje z 2—3 elegantnimi sobami, po možnosti z uporabo kopalnice in kuhinje v središču mesta. Cenjene ponudbe na naslov "Hotel Slon, soba št. 7". 9790

Povrnem mu selitvene stroške, kdor zamenja 8 sob v sredini mesta za stanovanje 2 sob v bližini glavne pošte. Ponudbe na upravnistvo "Slov. Naroda" pod šifro 1919/9813. 9813

Prodaja se nov, svilen damski plašč, temnoplov, 1,15 m dolg, za K 850—ter 5 m dobre top svilu, 80 cm široko po K 100—. Vpraša se v upr. "Slov. Naroda". 9728

Prodasta se 2 malo rabljeni, lepo izdelani stelaži s 150 vešnicami in malimi predali za špecerijško trgovino. A. Šušnik, Ljubljana, Zaloška cesta 21. 9664

Premogovnik z 8 rudoslednimi dovoljenji (več vagonov se ga je že nakopalo) je radi nujnega od-potovanja poceni napredaj. Vzorec premoga in nadaljna pojasnila pri Breznik in drug, Celje, Dolgopolje 1. 9776

Gospodkinje, katere želijo pouka v šiljenju, vanju, se sprotjejo v modni salon **Sotina-Bersta, Kongresni trg 6/II**. Istom se takoj sprejme spretna pomočnica in dobro vzgojena vajenka. 9641

Išče se dobra kuharica, bovala tri osebe s hrano in drugimi hišnimi posli, prednost imajo one osebe ki znajo šivati ali imajo veselje do čevljarstva obrti oziroma znajo že šepati, zgornje dele čevljev, ter bi pomagale pri prodaji v trgovini z usnjem in čevlji. Plača po dogovoru. Starost od 20 — 40 let. Naslov pove upr. Slov. Naroda. 9895

Praktikant (begunec) prosi za mesto v pisarni kakšni pisarni pri kakem javnem ali zasebnem podjetju tu ali na deželi. Je 17 let star, z lično pisavo, več slovensčine in nemščine ter je dovršil meščansko šolo in trgovski tečaj. Reflektanti naj izvolijo poslati svoj naslov pod "Pomoč beguncu 9856" na upr. Slov. Naroda na kar se takoj predstavi. 9856

Zamenja se hiša

v mestu ali v neposredni bližini v Ljubljani. Hiša mora imeti nekaj vrta in prostorno dvorišče, ter če mogoče z že vprosto gostilno ali da je na takem prostoru, da je potrebna gostilna. V zamenja se hiša enonastopna na deželi v večjem trgu z vpeljano gostilno ter je pripravna za vsako trgovino. Stoji poleg larske cerkve. Poleg je tudi gospodarsko poslojce in mesnica. Naslov pove upr. Slov. Naroda. 9830

Preprodajalci!

cigaretnega papirja Golub, Rally, Club Patent in raznih drugih vrst, cigaret-nih tuljcev, kreme in laštita (biksa) za čevlje, toaletnega mila, papirnatega blaga kakor pismenega papirja v mapah, papirja za police, svilenega papirja ter raznega drugega blaga dobite po nizkih cenah pri firmi Mahler & Opatka, Zagreb, Jelačićev trg 28, poleg (Narodne kavarne). 9598

Prva jugoslovanska zlatarska delavnica Alojzij Fuchs Selenburgova ul. 6. Kupi-vo zlato in srebro sliž cenah, priporočam veliko zalogo zlatine, srebrnine, ur, briljantov i. t. d. vsa popravila in nova dela se izvršujejo v lastni delavnici točno in solidno. 7928

Petrovič i Bišof
Mitrovica, Srem
nudi
pšenico, koruzo, ječ-men, oves in vse druge poljske pri-delke.

Uradno dovoljena, za 20 let ob- stoječa najstarejša ljubljanska

posredovalna stanovanj in boljših služb

G. Flux
Gospoška ulica 4, I. nadstropje levo. Pri zunanjih naročilih znanca za odgovor. 9311

Krompir
pšenico, rž, oves, fižol i. t. d. prodaja na debelo po ugodnih cenah. **Franč Majetič, Kranj** trgovina z deželni-mi pridelitki. 9311

Prvovrstna

vozna kolesa

plašč in cevi
priporoča trdnika

IGN. VOK
specialna trgovina živalnih strojev in koles. Ljubljana, Sodna ulica št. 7. 7334

Poslovodja

za trgovino parfumerije na veliko in malo Zagreb. Žele se reflektanti s perfektnim slovenskim in nemškim govorom in dopisovanjem. Treba je dokazati prejšnjega poslovanja od-govarjajoča jamčevina in kateri so slični posel že vodili drugi. Po-stopek in plača vrlo dobra. Nastop takoj ali pozneje. Pismene ponudbe s prepisanimi svedočbami pod šifro: "Poslovodja" na Blokerjev zavod za oglaševanje, Zagreb, Jurjevska ul. 31. 9867

PRODA SE

Parni stroj s kompletno

napravo, obstoječo iz treh

kotlov, dynamo stroj

izstomerni tok, komplet-

na pretikalna plošča

polnilo (Ladeaggregat)

13 kompletnih elek-

tromotorjev.

Dopisi pod "ELEKTROMOTOR" na Anončni Ekspediji Al. Matelič, Ljubljana Kongresni trg. 3. 9864

Krompir

prodaja trdnika PATERMOST & REMIC, v skladišču "Balkan" dokler traja zaloga, samo na cele vreče, katere je prinesli seboj.

se vabijo združniki

kranjske deželne vinarske

zadrugar. z. z. o. z. v Ljubljani

izrednemu občnemu zboru

z dnevnim redom:

Likvidacija zadruge, na petek, dne 17. oktobra 1919 ob 1/211. uri dopoldan v dvoranu hotela Union v Ljubljani. V smislu združničnih pravil se bo sklepalo pri tem občnem zboru javljeno z večino 3/4 glasov brez ozira na število udeležnikov. — Ljubljana, dne 3. oktobra 1919.

Načelstvo.

Sveža jajca

kupi v vsaki množini in prosi za ponudbe eksportna trgovina Ed. Supanž Pijetova, Slov. Stajersko. 9274

Stavbeni les

otesan in 2. gan, deske, podboje in latve, paralelno rezane, kupuje v vsaki množini proti promptni dobavi Na-šičko d. d. za industrijo i trgovi-nu drva, Našice. 9376

Pravo rumeno domače

milo za pranje

1 kilogram K 16.— Pri naročbi 1 škrinice okoli 3 in pol kg K 56.— franko. Po povzetju pošilja zavod za eksport M. Jünker, Zagreb, 15., Petrinjska ul. 3/III Obnem z naročbo je po-slati polovico iznosa.

Generalnega zastopnika

kosmetične stroke, dobro uvedenega iz-šče zmožna tvornica. Veli-ke množine se lahko točno dobavijo. Ponudbe na **Larawerke chem. kosm. Produkte, Dunaj (Wien), IV., Luisengasse 13.**

Prodaja se razno

pohištvo

in perilo, žimnice in peresnice, kuhinjska posoda, porcelan, mize in stoli, kopalne garniture itd. Poizve se v Zadrugi centrali, Mi-klošičeva cesta št. 8/I. od 11. do 12.

Razglas.

Hranilnica in posojilnica v Šmarju pri Jelšah išče v vseh po-sojilniških poslih izvežbanega

uradnika.

Nastop takoj; plača po dogovoru. 9600

Oznaniia UNION-PROPAGANDE Maribor. Zavod oglasne odprave in reklame

LOJ, MAST, OLJE

in surovi loj kupi vsako množino za najvišjo dnevno ceno **Prva mariborska tovarna mila** v Mariboru, telefon 47, brezjavi: milana. Prosijo se ponudbe z vzorci. 9568

Zdravnik

Dr. VIKTOR BRESKVAR

se je preselil, v Gradišče - Milserjeva ulica 7, I. nadst. ter ordinira od 10. — 12. ure dopoldne.

Barva - kemično - čisti

vsakevrstno blago, obleke

pere domače perilo (pošilja po isto na dom) **svetlolika** ovratnice, za- postnice in srajce

tovarna JGS. REICH, Ljubljana, Poljanski nas. 4 Podruž., Selenbugovaul. 3..

TRG. SOTRUDNIK

detajist, popolnoma izvežban manufakturne stroke s prama referencami se takoj sprejme kot prva moč v manufakturno in modno trgovino R. Stermecki, Celje. V ponudbi se želi nave-deno kje in kako dolgo doseganje službovanje in željeno plačo.

V M A R I B O R

se je preselil bivši asistent profesorja Metnitza na Dunaju

KOLOBARJE

suhe iz mehkega lesa za podkuritev oddaja v vsaki množini. F. & A. Uher, veletrgovina s premogom Ljubljana 9631

Liija Paranos

trgovca v Saben v Srbiji, ima napredaj večjo množino rumene in zdrave koruze in pšenice in sicer franko šlep Sabac. Išče direktne zveze za pro-dajo živil tudi za v bodoče. 7359</

Brzjavlj.: ESKOMPTNA.

SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA

Int. telefon štev. 146.

LJUBLJANA, SELENBURGOVA ULICA ŠTEV. 1.

INTERESNA SKUPNOST S HRVATSKO ESKOMPTNO BANKO IN SRBSKO BANKO V ZAGREBU.

Izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje.

DENARNE VLOGE. — NAKUP IN PRODAJA: EFEKTOV, DEVIZ, VALUT. — ESKOMPT MENIC, TERJATEV, FAKTUR. — AKREDITIVI. — BORZA.

Bukova drva

oglj., smrekov les, deske in trame kupuje „CROATIA“, gozdna ind. delniška družba v Ljubljani, Marije Terezije cesta štev. 2. 8206

Strokovnjak prve vrste

išče kompanjona s 100.000 K za izdelovanje nekega kovinskega predmeta, ki se dobro prodaja in ki ga doslej tu še niso izdelovali. — Ponudbe pod „W. D. 4801“ na Rudolfa Mosse, Dunaj (Wien) L., Seilerstätte 2. 9828

„Danica“ sredstvo za impregniranje

perila! Vrlo dobro sredstvo s kojim more vsakdo sebi sam impregnirati ovrtnike, manšete itd. Istim se sredstvom namaze dotični komad čim več tem bolje in potem posuši. Nesaga se more vrlo lahko z vlažno cunjico izprati. Jedna steklenica sredstva zadostuje za več mesecev ter se prihrani novce in perilo od pranja, s čimer se kvari. Jedna steklenica stane K 10.— Izdeluje in prodaja: „Danica podružice“ M. Teichner, Vinkovci. 9002

SUKNO

za moške obleke se razpošilja m po K 150.—, K 200.— in K 225.— po celi Jugoslaviji. Pošljejo se vzorci, ako se po porabi vrnejo. 9280

TRGOVSKI DOM R. Stermecki, Celje 306, Slov.

Esence

za likerje, rum in zganje dobavlja v vsaki množini, ker je dovoljen izvoz v Jugoslavijo, po železnici potom špediterja v priznani najboljših kvalitetah in poceni Prva dunajska parna tovar. eter. olj, esenc in barv J. FEIGL, SOHN & Co, Wien XV. 1., Friedrichsplatz 3/a. Ustanovljeno leta 1872 Specijaliteta: Kingston rum Basis. Najnižje stavljene ponudbe slede po naročilu. 8683

Prvo jugoslovansko stavbno podjetje za KURILNO TEHNIKO.

Zastopstvo: Nunaka ulica štev. 10, Ljubljana, se priporoča za projektovanje in izvršitev

OPEKAREN,

krožnih peči za opeko in apno, DIMNIKOV ZA TOVARNE. Njih poprava tudi brez prekinjenja obrata. Vzidavanje vseh vrst kotlov. 9456

Večerni tečajji za francoščino in laščino

(direktna metoda izpopolnjeni Berlitz-glagoelni sistem) lahko umljivo in zanimivo se otvarjajo

na moškem učiteljskišču, Resljeva cesta soba št. 24, z nastopnim sporedom:

- a) Francoščina: ponedeljek, sredo, petek, od 6.—7. ure za začetnike in od 7.—8. ure za višjo stopnjo.
 - b) Laščina: v torek, četrtek, soboto od 6.—7. ure za začetnike in od 7.—8. ure za višjo stopnjo.
- Učnina 20 kron na mesec, za učiteljskišče in učiteljskišnice 10 kro mesečno. — Poduk se prične v ponedeljek, 6. oktobra za francosko, v torek 7. okt. za laščino. — Udeležniki naj se zgledajo točno ob označenih urah v sobi št. 24. Predprijava sprejem šolski sluga. — Vodja tečajev dr. R. Eržen, učitelj na I. državni gimnaziji in drugih učiliščih. 9882

Naznanilo.

Podpisana vljudo naznanjam, da sem otvorila oziroma preselila gostilniško obrt s Tržaške ceste št. 11

na št. 19 istotam.

Priporočam se sl. občinstvu za blagonaklonjenost in za nadaljni obisk. Točila se bodo pristna vina in za dobro kuhinjo bude skrbjeno.

Sprejemajo se tudi abonenti na hrano.

S spoštovanjem

Marija Zgonc,

gostilničarka, Tržaška cesta št. 19.

BORAKS

v kosih za obrtnike je došel. Naroči se pri drogeriji

„Sanitas“ Celje.

Edino prava, patentirana vinoviga RADIUM (francosko zganje)

„Elevator“

je najbolje sredstvo proti trganju, ishiasu, živčnim boleznim in revmatizmu. Dobi se le edino v glavni zalogi za celo Slovenijo. Detajlisti primeren in grosisti znaten popust! Zahtevajte cenike.

F. Sibenik, Ljubljana, Gosposka ulica štev. 16.

Nagrobne vence

izvoza proste nudim komad po K 10.— do K 80.—. Moderno vezani. Dobava mogoča v 5 dneh. Denar je nakazati na Češko banko Union (Böhmische Union-Bank) v Celju. Eksport nagrob-nih vencev, cvetic, palm

A. Amort, Eggenberg b. Graz.

I. specijalna izdelovalnica za

Dvostavno in ameriško knjigovodstvo

Sestavil V. Krottmayer, slovensko izdajo priredil profesor M. Dolenc — Založnik ZASEBNO UČILIŠČE LEGAT V MARIBORU.

Prva moderna slovenska učna knjiška za knjigovodstvo

neizogibno potrebna za trgovske šole in samouk, zelo važna za trgovce, tovar-narje, obrtnike itd. — Cena 8 kron.

Ravnokar izšla. Dobiva se v vseh knjigarnah in v Zasebnem učilišču Legat v Mariboru, Vetrinjska ulica 17, I. nastr.

Baterije žarnice vseh tipov elektrotehn. predmeti Gen. rep. za kraljestvo SHS Janko Pogačar Ljubljana Mestni 123

Westinghouse Watt Kremenezky Metax Eksport & Import.

Kupi se posestvo

ki je popolnoma arondirano v izmeri okoli 100 oralov (johov), obstoječe iz najmanj 2/3 gozda. — Ponudbe in popis pod „LEPA LEGA 9874“ na upravništvo Slovenskega Naroda. 9874

Prodaj

radi odpotovanja v inozemstvo potom jav-ne dražbe v Kropi v nedeljo, dne 12. t. m. ob 3. uri popoldne 3 konje, 3 govedi, kočijo in nekaj vozov. Ivan Magušar, Kropa, (Gorenjsko.)

ING. ARTUR ZEISEL

Prezisijski stroji za obdelovanje železa in kovin. Dunaj (Wien) IX., Spittelauerlände 7, telefon št. 23617.

Dobavljam točno in ceno moderne

stružnice za železo	prerezovalnice (Stossmaschine)
revolverske stružnice	vrezovalnice vijakov
avtomate	krožne brusilnice
skobelnice (freze)	brusilnice za orodje
vrtalnice	stiskalnice
stroje za oblanje	žage
shapingske stroje	stroje za obdelovanje pločevine.

Dalje orodje in dvigala. 9876

Štev. 2163.

Razglas.

Mestno županstvo v Kranju razpisuje

službo tretjega redarja

katero se lahko takoj nastopi. Plača do dogovoru. Prošnje oprem-ljene z dokazili dosedanjega službovanja, je vložiti do 20. okto-bra 1919 pri podpisnem županstvu.

Mestno županstvo v Kranju,

dne 2. oktobra 1919.

Župan: F. Polak, s. r.

Občinska hranilnica v Mariboru

(prej Gemeinde-Sparkasse)

Župnijska ulica štev. 2 (Pfarrhofgasse Nr. 2) v lastni hiši.

Stanje hranilnih vlog K 42,442.640-26

Rezervni fondi K 2,749.997-67

Sprejema vloge na hranilne knjižice in tekoči račun po najvišji točasnno običajni obrestni meri.

Hranilnica je pupilarno varna. Šramba za pupilske knjižice itd.

Urađuje vsak delavnik od 8. do 12. ure. 9827

Rogaška Slatina

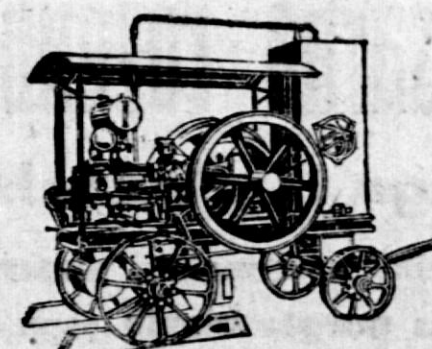
Tempel vrelec: Najboljša namizna voda, najbogatejša na ogljiko-vi kislini. Pospešuje prebavljanje in preosnavljanje.

Styria vrelec: Zdravilna voda proti kroničnemu katarju želodca in čreves, najboljši pripomoček proti slabemu prebavljanju in teku, boleznim jeter in ledvic, sladkorni bolezni.

Donati vrelec: Najmočnejši vrelec svoje vrste, posebno dobro sredstvo proti črevesnemu katarju, želodčnemu ka-menu, sladkorni bolezni, debelosti, putiki, hemoroidom itd.

Rogaška Slatina je najbolj priljubljena in se v obče največ zah-teva. To pa radi tega, ker je iz izmed vseh alkalično saliničnih rudninsko kislih slatin najbogatejša na ogljikovi kislini. — Ta slatina je najokusnejša krepčilna in oživ-ljajoča pijača; obenem pa tudi najboljšo sredstvo s katerim se ob-varuje v mrzlih krajih mrzlice.

Rogaška slatina je najboljša namizna in zdravilna mineralna voda, katera nima nikdar slabega okusa ali duha.

Originalni Warchalowskega

MOTOR

stabilen in prevozen, za bencin, surovo olje, petrolin in plin.

J. Warchalowski,

Dunaj (Wien) III., Paulusgasse 2.

Iščejo se spretni zastopniki.

Priporočamo edino tovarniško zalogo

šivalnih strojev

za rodbino in obrt ter njih posameznih delov.

Dobe se potrebščine za šivilje, kro-jače in čevljarje ter galanterijsko in manufakturno blago (blago za obleke.) — Istotam se prodaja večja partija

damskih nogavilo.

Josip Petelinc

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7 za vodo, domo.

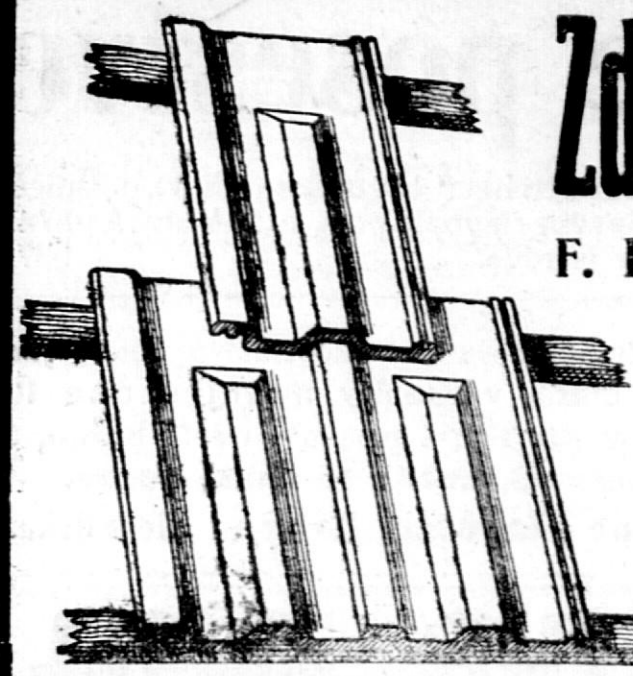
Glavnica:
200,000.000 kron.

Podružnica kreditnega zavoda za trgovino in obrt v Ljubljani,

Prežernova ulica št. 50, v lastnem posloplju.

Rezerve: okrog
150,000.000 kron.

Prodaja in nakup vrednostnih papirjev; borzna naročila; sprejem in oskrba depozitov z vestno revizijo žrebalnih efektov; samoshramba (Safe-Deposits) pod lastnim zaklopom strank; krediti in predloži vsake vrste; inkaso in eskont menic; nakazila in izplačila na vsa mesta tu- in inozemstva; potovalna kreditna pisma; sprejem denarnih vlog na knjižice in tekoči račun i. t. d.

Združene opekarne preje

F. P. Vidic & Komp. Vič, Ivan Knez, Brdo
nudi:

zarebane strešnike
(utorni crip) in zidno opeko

Vprašanja na F. P. VIDIC & Komp., Ljubljana.

Jamsko črepalnico,

fabrikat Hilpert, novo
z vertikalno lego, z bronastim ležiščem, 125 mm ročico, 250 mm dviga, 13.000 litrov na
uro, s pogonskim kozlom, prestavo na zobna kolesa, prazno in trdno ploščo in drogijem
nudi

SIEGFRIED BETTELHEIM, Dunaj (Wien) II., Taborstrasse 52 a.

TRSTIE (štorje)

se dobi v vsaki množini.

Jeranova ulica št. 11. 8368

Stara jugoslovanska firma
doslej v Avstrijski republiki
sprejema kapitalno podprte-
ga sodelavca za podružnico,
ki jo ustanavlja v Mariboru.

Import in eksport.

Genj. ponudbe pod „Pro-
dukten-Branche 1161“ na Klenreits Annence n-Expedi-
tion, Graz, Sackstrasse 4. 9821

OGENJ

pogasite ter se ga obvarujete takoj z „Minimax“
ročnim gasilnim aparatom, kateri je zelo priročen
in ogenj brez uporabe vode takoj pogasi. Upo-
raba istega je takoj mogoča in popolnoma eno-
stavna, tako, da ravna po pravilno z aparatom
tudi gospodinja in celo otroci. Uporablja se lahko
v vsakem slučaju. Pojasnila daje okrajni vodja „Minimax“ d. o. z.
za Slovenijo

Belušić, v Ljubljani, Nova ulica 3, I.

Nič ne ponujamo

in nič ne anonsiramo, ker dobro blago se
samo prodaja, mi kupimo le vsako množino

LANENEGA SEMENA,
prazne olinaste sode,
in dobre jutaste vreče.

ZABRET & KOMP., tovarna olja in
hrneža v Britofu pri Kranju. 9786

Zbirni promet:

Wien-Zagreb-Beograd

Odpreda in dopreda svakovrstne robe
transitiranje ocarinjenje intervencije glede
izvoza in uvoza.

Agenturni in komisijonalni oddelek
izvršuje nakup in prodajo v komisijo
tudi za lasten račun.

Transportno in prometno društvo

Središnja: Podružnica:
Zagreb, Ilica 45. Beograd, Vuka Karadžića 16.
Telefon 2-20. Telefon 2-77.

Brzjav: Transport Zagreb
Beograd

Vse informacije takoj in brezplačno.

„Savinja“

društvo lesnih trgovcev in industrijscev v Celju
kupi vsako množino rezanega in okroglega mehkega ka-
kor tudi kostanjevega lesa ter bukovih drv. Tozadevne
ponudbe z navedbo cen prosimo na naslov: „SAVINJA“,
Kapucinska ulica 5, I. nadst. ali poštni predal št. 1.

Izredno cenó dobavljam nastopne predmete:

Albume za razglednice	Klosetni papir	Kremo za čevlje
Ščetke za miljenje	Krtače za lase	Varnostne zaponke
Obveze za brke	Kopirne svinčnike	Varovalce podplatov
Ščetke za brke	Kredence pasice	Ogledalca
Baterije	Krepove zavitke	Igrate
Svinčnike	Umetniške razglednice	Doze za tobak
Kapice za svinčnike	Marblje (kroglice)	Žepne glavnice
Pisemski papir v mapah	Skopne notese	Žepne kine
10/10	Notese	Žepne nožke
Pisemski papir v kasetah	Piruhe	Žepne svetiljke
Listnice	Ovojni papir	Žebje za preproge
Briljantino	Papirnat servijete	Steklenice Thermos
Skopne gumbje	Parfumerijsko blago	Cevke iz višnje
Barvne trakove	Papirnat vrečke	Zobne ščetke
Denarice	Patentne gumbje	Zobno kremo
Pisalne kamenčke	Pipe	Cevke za smotke
Lasnice	Cevke za pipe	Smotkovnice
Lasne sponje	Listnike za pipe	Doze za cigarete
Harmonike	Okvire za fotografijo	Cigaretne stročnice
Brivne aparate	Kremo za britje	Cigaretni papir
Koledarje	Britve	Cigaretne ustnike
Koledarske stene	Rjane žebjičke	Cigaretne strojčke
Ogljeni papir	Peresa	Cigaretne
Krtače za obleko	Krtače za čevlje	Vžgalnice
Škarje		i. t. d., i. t. d.

ter vse pisalne potrebšrine po najrazličnejših cenah.

Artur Baumgarten, Dunaj (Wien), VI., Eggerthgasse 8.

„Carovlaci“ z Dunaja v kraljestvo SHS.

K naši zadnji notici v časopisih o vpeljavi prevažanja paketov,
zabojev itd. Dunaj—Ljubljana potom tvrdke Eger & Co. pripo-
mljamo še, da tvrdka Eger & Co. na Dunaju ne prevzame
paketov, ampak samo večje pošiljke, kakor tovarne zaboje itd.
Nasprotno temu smo dobili danes poročilo z Dunaja, ki se glasi:
„Spedijska tvrdka Caro & Jellinek, Dunaj, (Filijalka v Pragi,
Biskupska ulica 7) odpravi vsaki torek in petek v tednu pod za-
znambo „CAROVLAČ“ direktno posebni tovorni vlak od južnega
dunajskega kolodvora v kraljestvo SHS. Carovlaci ne vzamejo
med potoma nobenega blaga, bodo spremljani od zanesljivih oseb
in hudo najhitrejšo in najvarnejšo odpravo blaga iz Nemške-
Avstrije, Čehoslovaške in Nemčije v Ljubljano. Prvi Carovlak je
odšel z Dunaja 23. IX. s štirimi vagoni za Ljubljano. Pojasnila
daje gornja tvrdka na Dunaju in v Pragi in tukajšnja tvrdka R.
Ranzinger. 9889

Nemško-avstrijski urad za trgovski promet
podružnica Ljubljana.

MUŠKO RUBLJE

razne vrste košulja, gača,
nočnih košulja i mekanih
ogrica nudja trgovcima
samo na veliko 9673

DOMAČA TVORNIKA RUBLJA D. D.

Zagreb, Jelacicev trg 2, II. k.

Naruče pouzecem izvr-
šuju se kretom pošte.

„Timex“ Uvoz-Izvoz Društvo z. o. z.

Dunaj I. Brzjav: Praga II. Brzjav:
Dobellholgasse 7. Timex-Dunaj. Vaclavské náměstí 66. Timex-Praga.

Dobavlja takoj:

Poljedelske stroje in orodja, kmetijske vozove; lopate,
motike, krampe, pohištva za spalne sobe, masiven
trd les, kuhinjsko opremo, usnje itd.

Podplate, zgornje usnje in jermena. Kemično-tehnični
in farmacevtske proizvode, medicinske preparate. Stroji
in orodja za vse industrije. Elektro-motorji in ventilatorji.

Zahtevajte naše najugodnejše ponudbe. 9745

Oferira:

Emailirano (postekleno) posodo. Porcelan in steklinino.

Sipe, stekla za ogledala in brušeno steklo.

Kemični proizvodi. — Utikalice.

Stavbni material vseh vrst. Železniški material.

Železne konstrukcije. Stroji in orodja za vse obrte.

Prodajalna pisarna roženberških papirnic

Praga I., Haštalska 11

nudi svoje prvovrstne izdelke **natrenskih, superiorških, havanskih, adju-
stiranih, pergamentnih in pergamentnih** papirjev dalje **titulskih papirjev**
po brezkonkurenčnih tvorniških cenah. — Letno proizvodnje 5000 vagonov.

Lastna tvornica papirnatih vrečic z letnim proizvodom 10.000 kg.

Vprašanja na

„Papyrus“ družba z o. z. Praga I., Haštalska 11.

Promet iz Jugoslavije in v Jugoslavijo!

Prevozi s spremstvom ali brez njega, priskrbovanje uvoznih, izvoznih in pre-
voznih, akreditivov, mejnih odprav, prevzemanje reekspedij.

Za jugoslovanske transporte lastna odpravnica v
Lipnici (Leibnitz) Ernovež, Spilje (Ehrenhausen, Spielfeld)

Adolf Blum & Popper

Internationale Spediteurs Dunaj (Wien) II. Taborstrasse Nr. 22.

Lastne hiše v Anversu, Auschi, Berlinu, Bremenu, Budapešti, Duisburgu, Hamburgu,
Hassumu, Kölnu n. R., Londonu, Nev Yorku, Pasavi, Pragi, Skalmierzycach, Dčinnu
n. L. (Luabe), Trstu, Varšavi.

Naslov za pisma: ADOLF BLUM & POPPER.

Brzjav: Blumolf.

Brzjav: Blumolf.